

Beoordelingsrichtlijn 5006
d.d. 06-06-2013

Beoordelingsrichtlijn
Voor het
KOMO® MANagementsysteemcertificaat
voor
toezicht op de bouw

Techniekgebied T

Vastgesteld door het Gezamenlijk College van Deskundigen
d.d. 2013-03-15

Aanvaard door de Harmonisatie Commissie Bouw
van de Stichting Bouwkwiteit d.d. 06-06-2013

Bindend verklaard door KIWA NV en het bestuur van Stichting IKOB op 06-06-2013

Uitgave:

SKW Certificatie
Ringveste 1
3992 DD Houten
Postbus 298
3990 GB Houten
Tel: 030-6340099
Fax: 030-6350686
skw@skw-certificatie.nl
www.skw-certificatie.nl

IKOB-BKB BV
Ringveste 1
3992 DD Houten
Postbus 298
3990 GB Houten
030-6358060
030-6350686
info@ikobbkb.nl
www.ikobbkb.nl

KIWA
Sir Winston Churchillaan 273
2288 EA Rijswijk
Postbus 70
2280 AB Rijswijk
070-4144400
070-4144420
info@kiwa.nl
www.kiwa.nl

Nadruk verboden

Inhoud

Inhoud	3
0. Inleiding	5
0.1 Algemeen	5
0.2 Systeembeschrijving	5
1 Onderwerp en toepassingsgebied	6
1.1 Onderwerp en toepassingsgebied	6
1.2 Scopes	6
1.3 Gerelateerde beoordelingsrichtlijn	6
1.4 Handhaving en sancties	6
2. Normatieve verwijzing	7
3. Terminologie	8
4. Kwaliteitsmanagementsysteem	11
4.1 Algemeen	11
4.2 Documentatie-eisen	11
4.2.1 Kwaliteitshandboek	11
4.2.2 Projectdossiers	11
4.2.3 Document en gegevensbeheer	11
4.2.4 Registraties	12
5. Directieverantwoordelijkheid	13
5.1 Betrokkenheid van de directie	13
5.2 Klantgerichtheid	13
5.3 Kwaliteitsbeleid	13
5.3.1 Organisatie	13
5.3.2 Verantwoordelijkheden coördinator (AG)	13
5.3.3 Onpartijdige positie	14
5.3.4 Directievertegenwoordiger	14
5.3.5 Interne communicatie	14
5.4 Directiebeoordeling	14
5.4.1 Algemeen	14
5.4.2 Input voor de management review	14
5.4.3 Output voor de management review	15
6. Management van middelen	16
6.1 Personeel	16
6.1.1 Deskundigheid en ervaring	16
6.2 Infrastructuur	17
6.2.1 Basisdocumentatie	17
6.2.2 Beoordelingsprotocollen	17
6.2.3 Verzekering tegen aansprakelijkheid	18
6.3 Werkomgeving	18
7. Realiseren van het toezicht	19
7.1 Planning van het toezicht	19
7.1.1 Opdracht	19
7.1.2 Bepaling toezichtmatrix	20
7.2 Beoordeling van de eisen voor het toezicht op de bouw	20
7.3 Opstellen toezichtkeuringsplan	20
7.4 Inkoop	21
7.4.1 Inkoopproces	21
7.4.2 Inkoopgegevens	21
7.4.3 Verificatie van het ingekochte product	21
7.5 Het uitvoeren van toezicht op de bouw	21
7.5.1 Beheersing van het toezicht op de bouw	21

7.5.2	Tussentijdse evaluatie	22
7.5.3	Eindrapport	22
7.5.4	Eigendom van de klant/Geheimhouding.....	23
7.6	Beheersing van monitorings- en meetuitrusting	23
8.	Meting, analyse en verbetering	24
8.1	Monitoring en meting	24
8.1.1	Klanttevredenheid.....	24
8.1.2	Interne audits	24
8.1.3	Klachtenbehandeling	24
8.2	Beheersing van afwijkingen.....	25
8.3	Verbetering	25
8.3.1	Continue verbetering	25
8.3.2	Corrigerende maatregelen.....	25
8.3.3	Preventieve maatregelen.....	25
9.	Procedure voor het verkrijgen en instandhouden van een KOMO® managementsysteemcertificaat	26
9.1	Toelatingsonderzoek	26
9.1.1	Documentatiebeoordeling.....	26
9.1.2	Implementatiebeoordeling	27
9.1.3	Afsluiting toelatingsonderzoek.....	28
9.2.1	Implementatie	28
9.2.2	Deskundigheid	29
9.2.3	Afsluiting herhalingsonderzoeken.....	30
9.2.4	Beoordeling corrigerende maatregelen	30
9.3	Herbeoordelingsonderzoeken (drie jaarlijkse audits)	31
9.3.1	Implementatie	31
9.3.2	Afsluiting onderzoek	31
9.3.3	Beoordeling corrigerende maatregelen	31
10	Eisen aan de certificatie-instelling	32
10.1	Algemeen.....	32
10.2	Certificatiepersoneel	32
10.2.1	Kwalificatie-eisen	32
10.2.2	Kwalificatie.....	33
10.3	Rapportages onderzoeken	33
10.4	Certificaat beslissing.....	33
10.5	Uitvoeringsvorm kwaliteitsverklaring	34
10.6	Rapportage aan College van Deskundigen.....	34
11	Rechten en bevoegdheden van de certificaathouder	35
12.	Lijst van vermelde documenten	36
12.1	Publiekrechtelijke regelgeving	36
12.2	Normen / normatieve documenten:	36
Bijlage 1:	Model certificaat.....	37
Bijlage 2:	Voorbeeld eindrapport	39
Bijlage 3:	Toeziichtmatrix.....	46
Bijlage 4:	Cursus Toezicht op de Bouw.....	48
Bijlage 5:	Cursus Bouwbesluit	49

0. Inleiding

0.1 Algemeen

De in deze beoordelingsrichtlijn opgenomen eisen worden door certificatie-instellingen, die zijn geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie voor NEN-EN-ISO/IEC 17021, gehanteerd bij de behandeling van een aanvraag voor c.q. de instandhouding van een managementsysteemcertificaat voor Toezicht op de bouw.

De af te geven kwaliteitsverklaringen worden als volgt aangeduid:

- KOMO® managementsysteemcertificaat.

Naast de eisen die in deze beoordelingsrichtlijn zijn vastgelegd, stellen de certificatie-instellingen aanvullende eisen, in de zin van algemene procedure-eisen van certificatie, zoals vastgelegd in het algemene certificatiereglement van de betreffende instelling.

De in deze beoordelingsrichtlijn opgenomen eisen gelden als invulling op de eisen in NEN-EN-ISO 9001¹.

Deze beoordelingsrichtlijn vervangt BRL 5006 d.d. 2004-03-01.

De kwaliteitsverklaringen die op basis van die beoordelingsrichtlijn zijn uitgegeven verliezen in ieder geval hun geldigheid zes maanden nadat de BRL bindend is verklaard.

0.2 Systeembeschrijving

Toezicht dat wordt uitgevoerd onder KOMO® managementsysteemcertificaat voldoet bij voortdurend aan de in dit managementsysteemcertificaat vastgelegde specificaties, mits in het contract met de opdrachtgever is vermeld dat de werkzaamheden worden verricht conform dit managementsysteemcertificaat en dat het eindresultaat voldoet aan de daaraan gestelde prestaties, zoals in de beoordelingsrichtlijn zijn vastgelegd.

Dit certificaat doet geen uitspraak over individueel toezicht van een bouwplan.

---

¹ De hoofdstukindeling van de BRL 5006 is, deels, overgenomen uit de norm NEN-EN-ISO 9001:2008+C1:2009 "Kwaliteitsmanagementsystemen – Eisen" van NEN in Delft, www.nen.nl

1 Onderwerp en toepassingsgebied

1.1 Onderwerp en toepassingsgebied

Het onderwerp van certificatie is: het managementsysteem voor het houden van Toezicht op de Bouw. Het managementsysteemcertificaat dient te borgen, dat de aangetoonde vereiste kwalificaties binnen de toezichthoudende organisatie daadwerkelijk en structureel worden ingezet voor het uitvoeren van Toezicht op de Bouw. Deze beoordelingsrichtlijn specificeert eisen voor het managementsysteemcertificaat van een organisatie die op consistente wijze toezicht houdt op de activiteit bouwen conform de Omgevingsvergunning, om te borgen dat voldaan wordt aan de van toepassing zijnde bouwtechnische wet- en regelgeving en de aanvullende eisen van de opdrachtgever, niet strijdig met wet- en regelgeving.

1.2. Scopes

In de beoordelingsrichtlijn worden de volgende scopes onderscheiden:

- AG Algemeen Toezichthouder
- B Constructief
- C Brandveiligheid
- D Bouwfysica
- E Installaties
- I Kleine, veel voorkomende bouwwerken.

Elke certificaathouder is voor minimaal één scope, te weten AG, B, C, D, E of I gecertificeerd. Scope I wordt te allen tijde gezien als een separate scope.

Het is de certificaathouder alleen toegestaan een gecertificeerd managementsysteem voor Toezicht op de Bouw uit te voeren voor de scope(s) die op zijn certificaat is/zijn aangegeven. Indien een certificaathouder zijn certificaat wenst uit te breiden met een of meer scopes kan hij dit kenbaar maken bij de betreffende certificerende instelling. Deze zal een verkort toelatingsonderzoek doorvoeren voor de betreffende scope(s).

Alleen voor alle relevante scopes onder certificaat toezicht gehouden plannen kunnen worden beschouwd en ingediend als zijnde 'Toezicht onder certificaat'. De certificaathouder, scope AG, dient voor zover de scope B, C, D en/of E niet op zijn certificaat is/zijn aangegeven, daartoe collega certificaathouders voor de specialistische scopes in te schakelen.

1.3 Gerelateerde beoordelingsrichtlijn

BRL 5006 sluit aan op BRL 5019 "Bouwplantoetsingen aan het Bouwbesluit" en vormen samen een privaat alternatief voor een beoordeling van een omgevingsvergunning activiteit bouwen en het toezicht op de bouw door het bevoegd gezag.

1.4 Handhaving en sancties

In hoofdstuk 10 zijn de sancties en maatregelen opgenomen van de certificatie instelling aan de certificaathouder. De gecertificeerde organisaties zien toe op het voldoen, van het bouwwerk, aan de van toepassing zijnde bouwtechnische wet- en regelgeving en de aanvullende eisen van de opdrachtgever, niet strijdig met wet- en regelgeving. Het opleggen van sancties in publieke rechtelijke sfeer bij vastgestelde afwijkingen blijft voorbehouden aan het bevoegd gezag.

Het opleggen van sancties in de privaatrechtelijke sfeer bij vastgestelde afwijkingen blijft voorbehouden aan de toezichthouder door middel van stoppunten.

Het opleggen van sancties in de publiekrechtelijke sfeer bij vastgestelde afwijkingen blijft voorbehouden aan bevoegd gezag.

Om deze sancties mogelijk te maken is in paragraaf 7.1.1 van deze beoordelingsrichtlijn een meldingsplicht opgenomen.

2. Normatieve verwijzing

Het managementsysteem is gestoeld op de eisen van NEN-EN-ISO 9001 “Kwaliteitsmanagement-systemen – Eisen”. De eisen in deze beoordelingsrichtlijn gelden als invulling op deze norm.

3. Terminologie

In deze beoordelingsrichtlijn wordt verstaan onder:

Term	Omschrijving
Aannemer	Boek 7. Bijzondere overeenkomsten Titel 12. Aanneming van werk Afdeling 1. Aanneming van werk in het algemeen Artikel 750 1. Aanneming van werk is de overeenkomst waarbij de ene partij, de aannemer, zich jegens de andere partij, de opdrachtgever, verbindt om buiten dienstbetrekking een werk van stoffelijke aard tot stand te brengen en op te leveren, tegen een door de opdrachtgever te betalen prijs in geld. 2. Bestaat de tegenprestatie niet of niet geheel in geld, dan vindt deze titel toepassing, voor zover de aard van de tegenprestatie zich daartegen niet verzet.
Afhandelingspunt	Een af te handelen onvolkomenheid of tekortkoming.
Audit	Systematisch, onafhankelijk en gedocumenteerd proces voor het verkrijgen van onderzoeksbewijs materiaal en het objectief oordelen daarvan om vast te stellen in welke mate aan overeengekomen onderzoekscriteria is voldaan.
Auditee	Organisatie/persoon die audit ondergaat.
Auditor	Persoon met bekwaamheid om een audit uit te voeren.
Bijwoonpunt	Afgesproken moment van vrijgave in een project, waarop het door de certificaathouder goedgekeurde resultaat van een (tussen)product, inclusief bijbehorende keuringsresultaten, ter verificatie voor de toezichthouder beschikbaar is en waarna het werk direct mag worden vervolgd, ongeacht of de toezichthouder al dan niet op het vrijgave moment aanwezig is.
Certificaathouder	De juridische entiteit die de overeenkomst aangaat met de certificatie-instelling en verantwoordelijk is voor de kwaliteit van het toezicht op de bouw.
Contract van toezicht	Een overeenkomst waarin de rechten en plichten van de opdrachtgever en de certificaathouder jegens elkaar zijn vastgelegd voor de uitvoering van het "Toezicht op de Bouw".
DNR	De Nieuwe Regeling 2011 (dan wel 2005): Rechts-verhouding opdracht-gever-architect, ingenieur en adviseur.
Gedocumenteerde procedure	Procedure die is vastgesteld, gedocumenteerd, geïmplementeerd en wordt bijgehouden. Eén enkel document mag de eisen voor één of meer procedures behandelen. Een eis voor een gedocumenteerde procedure mag worden gedekt door meer dan één document.

Term	Omschrijving
iTP	Integraal Toezicht Protocol (iTP), Door VBWTN, PMGG en Brandweer Nederland ontwikkeld protocol voor het toezicht op (onder meer) bouwwerken. (in het kader van BRL5006 is alleen de module realisatie bouwwerken relevant) Zie www.toezichtprotocol.nu
Keuring	Een samengestelde handeling, bestaande uit het doen van waarnemingen aan producten, processen of diensten alsmede het vaststellen of en in hoeverre zij aan de vigerende eisen voldoen.
Kleine, veel voorkomende bouwwerken	Hieronder worden verstaan de bouwwerken zoals gepubliceerd in de VerbouwVakWijzers tot en met vrijstaande woningen, met een woonfunctie en overige gebruiksfunctie, met een totaal gebruiksoppervlak oppervlakte kleiner dan 500 m ² . Geschakelde of twee-onder-één-kap woningen vallen hier niet onder.
Kwaliteitssysteem	Het geheel van bedrijfsorganisatorische voorschriften en procedures, die ten doel hebben zeker te stellen dat een product, proces of dienst aan de vigerende eisen voldoet.
Logboek	Een werkdocument ten behoeve van de registratie en het systematisch beheer van relevante projectnotities en informatie van het uitvoeren van "Toezicht op de Bouw".
Opdrachtgever	Een natuurlijke of rechtspersoon die schriftelijk opdracht geeft aan de certificaathouder tot het uitvoeren van gecertificeerd "Toezicht op de Bouw".
Overzicht voor de buitencontrole	Door de volgens BRL 5019 gecertificeerd toetsers van het bouwplan opgestelde overzicht met de aandachtspunten voor het toezicht tijdens de uitvoering van het bouwplan.
PMGG	Platform Milieuhandhaving Grote Gemeenten.
Projectdocument	Een document waarin de gegevens zijn vastgelegd met betrekking tot het toe te passen en/of te leveren product, proces of dienst.
Projectdossier	Een verzameling van projectdocumenten, met betrekking tot het houden van gecertificeerd "Toezicht op de Bouw", volgens uniforme en herkenbare wijze.
Projectkwaliteitsplan	Een document van de aannemer dat de voor kwaliteit specifieke controles, middelen en volgorde van handelingen uiteenzet, die relevant zijn voor het betreffende project.
Projectorganisatiestructuur	Een overzicht van de bij het project betrokken partijen en personen en de daarbij behorende verantwoordelijkheden, bevoegdheden en contractuele relaties.

Term	Omschrijving
Projectverantwoordelijke	De opdrachtgever of diens gemachtigde, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het project en aan wie de toezichthouder verantwoording schuldig is.
Toezichthouder	Een daartoe bevoegde medewerker van de certificaathouder belast met het uitvoeren van "Toezicht op de Bouw".
Toezichtplan	Een overzicht van de projectmatige invulling van de dienstverlening met betrekking tot het toezicht binnen de gestelde eisen van de BRL 5006.
Toezichtkeuringsplan (Tkp)	Een overzicht van keuringen, inclusief bijvoenen wachtpunten, ten behoeve van het toetsen door het toezicht en beoordelen van de kwaliteit.
VBWTN	De Vereniging BWT Nederland is een beroepsvereniging voor gemeenten, organisaties en personen die actief zijn in of betrokken zijn bij het bouw- en woningtoezicht van overheidswege.
vergunning	Waar in deze BRL de term vergunning wordt gebruikt, wordt daarmee bedoeld de omgevingsvergunning voor de activiteit "bouwen van een bouwwerk" als genoemd in art. 2.1.1.a van de Wabo, tenzij met zoveel woorden een ander soort vergunning wordt bedoeld.
Verificatie	Bevestiging door onderzoek op basis van objectief bewijs, dat aan de gespecificeerde eisen is voldaan.
Wachtpunt en/of Stoppunt	Afgesproken moment van vrijgave in een project waarop het door de aannemer goedgekeurde resultaat van een (tussen)product, inclusief de bijbehorende keuringsresultaten, ter verificatie aan de toezichthouder wordt aangeboden, en waarna het werk pas mag worden vervuld na acceptatie door de toezichthouder.

4. Kwaliteitsmanagementsysteem

4.1 Algemeen

De certificaathouder dient procedures vast te stellen voor het systeem voor het houden van Toezicht op de Bouw. Het systeem dient zo te zijn ingericht dat het een volledig en zorgvuldig resultaat waarborgt. Deze procedures worden in het kwaliteitshandboek opgenomen en worden bij het toelatings-, herhalings- en herbeoordelingsonderzoeken door de certificatie-instelling op hun doelmatigheid beoordeeld.

4.2 Documentatie-eisen

4.2.1 Kwaliteitshandboek

De certificaathouder dient te beschikken over een kwaliteitshandboek. Hierin dienen minimaal de volgende standaard procedures aanwezig te zijn:

- Bepaling risico-inventarisatie volgens paragraaf 7.3 'Opstellen toezichtkeuringsplan';
- Toezicht volgens paragraaf 7.5 'Het uitvoeren van toezicht op de bouw';
- Projectvoorbereiding volgens hoofdstuk 7.2 'Beoordelen van eisen voor het toezicht op de bouw';
- Rapportage volgens paragraaf 7.5.3 'Eindrapport'.

Het kwaliteitshandboek kan in elke vorm of soort medium uitgewerkt/opgesteld zijn.

Naast de hierboven vermelde standaard procedures dienen in het kwaliteitshandboek procedures opgenomen te worden zoals vermeld in hoofdstukken 5 'Directieverantwoordelijkheid', 6 'Management van middelen' en 8 'Meting, analyse en verbetering'.

4.2.2 Projectdossiers

Van elke opdracht voor het houden van Toezicht op de Bouw dient separaat een projectdossier bijgehouden te worden. In dit projectdossier dienen alle documenten die op het toezichthouden betrekking hebben, opgeslagen te worden. Minimaal dienen de volgende documenten deel uit te maken van het projectdossier:

- Projectplanning;
- De personele projectorganisatie;
- De voor het project opgestelde contractbescheiden met bijbehorende voorwaarden, inclusief de toezichtgegevens;
- Offerte en getekende opdrachtbevestiging.
Bij onderdelen van overheidsorganen, die toezicht in het kader van vergunningverlening door het eigen bevoegd gezag is dit vereiste niet van toepassing. Wel geeft het betreffende overheidsorgaan bij de intake van de aanvraag op het formulier en in de projectadministratie aan, of dit conform deze beoordelingsrichtlijn toezicht wordt gehouden of niet.
Wanneer toezicht wordt gehouden ten behoeve van een ander bevoegd gezag of in specifieke opdracht van een aanvrager geldt deze eis wel;
- Correspondentie omtrent nadere informatie (compleetheid toezichtgegevens);
- Het risicoprofiel van het project (op basis van bijlage 3). Niet van toepassing bij scope I;
- De rapportage;
- Correspondentie omtrent eventuele klachten;

4.2.3 Document en gegevensbeheer

Het projectdossier wordt minimaal gedurende vijf jaar na de afsluiten van de opdracht afgesloten voor onbevoegden, opgeslagen.

De projectdossiers worden beheerd door een daarvoor aangewezen/verantwoordelijke medewerker van de certificaathouder. In de projectdossiers dienen tenminste geldige documenten c.q. de laatste/definitieve exemplaren aanwezig zijn. Indien in het projectdossier ook vervallen, niet geldige

stukken aanwezig zijn, dienen deze te zijn voorzien van een beeldmerk van die status. Dit kan geschieden door middel van een stempel of anderszins.

Het is de certificaathouder toegestaan de (zelf ontwikkelde) gegevens digitaal op te slaan. Hieraan zijn en blijven dezelfde eisen verbonden ten aanzien van beheer door één verantwoordelijk persoon, (alleen) de aanwezigheid van geldige c.q. de laatste gegevens en het onttrekken/verwijderen van gegevens.

4.2.4 Registraties

De certificaathouder dient aantoonbaar te maken dat aan vereisten in deze BRL wordt voldaan. Registraties vormen daar mede een doelmatige uitvoering om te constateren of de uitvoering wordt beheerst.

De certificaathouders beschikken over een procedure in het kwaliteitshandboek voor het verkrijgen, controleren en bewaken van registraties. De certificaathouder dient voor elk project een dossier aan te leggen en bij te houden.

In dit projectdossier dienen alle documenten die betrekking hebben op de organisatie en uitvoering van de opdracht te worden opgeslagen.

Het projectdossier dient minimaal de volgende documenten te bevatten:

- De acquisitie- en contractbescheiden;
- Documenten m.b.t. risico-inventarisatie;
- De projectplanning met het toezichtplan en de personele invulling
- De correspondentie met de opdrachtgever;
- Rapportages over uitvoering en bevindingen;
- Documenten van oplevering en overdracht.

Registraties moeten leesbaar, gemakkelijk herkenbaar en terug te vinden blijven.

5. Directieverantwoordelijkheid

5.1 Betrokkenheid van de directie

Het kwaliteitshandboek dient door de directie van de certificaathouder te worden onderschreven en getekend. Vervolgens dient de directie, of een daartoe gemachtigde verantwoordelijke, schriftelijk aan de betrokken medewerkers opdracht te geven tot gebruik en toepassing van dit kwaliteitshandboek.

5.2 Klantgerichtheid

De directie dient zorg te dragen dat de eisen van de opdrachtgever zijn vastgelegd, er aan wordt voldaan ten einde de klanttevredenheid te verhogen.

5.3 Kwaliteitsbeleid

Het kwaliteitsbeleid van de certificaathouder dient ten minste gericht te zijn op de waarborging van het effectief en op een juiste wijze van het houden van Toezicht op de Bouw. Het kwaliteitsbeleid en de daarop gebaseerde kwaliteitsdoelstellingen dienen jaarlijks te worden vastgelegd en ondertekend door de directie van de certificaathouder.

Dit beleid en doelstellingen worden aan de betrokken medewerkers gecommuniceerd.

De certificaathouder legt schriftelijk vast de wijze van monitoring, meetbaarheid en aanpassing van beleid en doelstellingen.

5.3.1 Organisatie

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de medewerkers van de certificaathouder, met betrekking tot de werkzaamheden in het kader van het houden van Toezicht op de Bouw, moeten zodanig worden toegewezen dat een goede beoordeling van toezichthouden gewaarborgd is; zoals is vastgelegd in het kwaliteitshandboek.

De certificaathouder dient in het kwaliteitshandboek vast te leggen welke personen binnen de organisatie deelnemen aan dit certificaat. Hierbij is ook vastgelegd welke personen voor welke scope(s) het uitvoeren van toezicht mogen verrichten. Indien er binnen een organisatie meerdere personen een nadere specialisatie hebben binnen een scope dient de certificaathouder dit aan te geven aan de hand van de tabel 1, bijlage 2, zoals is aangegeven in paragraaf 1.2 'Scopes'.

5.3.2 Verantwoordelijkheden coördinator (AG)

Een bureau dat gecertificeerd is voor de scope AG "Coördinator" (dan wel scope I), heeft de taak tot het coördineren van de scopes. Het bureau, dat de opdracht heeft voor de werkzaamheden voor scope AG, is daarmee verantwoordelijk voor:

- De uniformiteit van de projectspecificaties;
- Dat alle scopes uitgevoerd zijn op basis van dezelfde projectgegevens;
- Dat alle scopes compleet zijn uitgevoerd door voor de betreffende scopes gecertificeerde bureaus;
- Verificatie van de vereiste certificatie van de toeleverende specialisten (constructie-, brandveiligheids-, bouwfysica- en installatietoezichthouder); (scope I alleen daar waar specialistische kennis benodigd, bijlage 3 van de BRL 5006, is);
- Verificatie van de volledigheid van het uitvoeren van het Toezicht is vereist;
- Verificatie van de uitvoering van integrale benadering voor brandveiligheid, bouwfysica, constructief en vergunningverlening is gewenst;
- Opstellen van een volledig rapport (inclusief invoegen resultaten van alle scopes);
- Contacten en uitwisseling van gegevens tussen opdrachtgever, specialisten en gemeente;
- Aantoonbaar raadplegen van gemeente voor ontheffingen en/of gelijkwaardigheid.

5.3.3 Onpartijdige positie

De certificaathouder dient een onpartijdige positie in te nemen ten opzichte van andere bij Toezicht op de Bouw betrokken organisaties, instanties, bureaus of bedrijven. De uitvoering van Toezicht mag niet beïnvloed worden door de belangen van opdrachtgevende, inwonende, verhurende, coördinerende, ontwerpende, adviserende en uitvoerende partijen.

De aanvrager van het certificaat dient aan de certificerende instelling een zodanig inzicht te verschaffen en eventuele taken te overleggen waaruit expliciet blijkt dat een onpartijdige positie is verkregen c.q. is ingenomen.

De direct leidinggevende van de toezichthoudende afdeling is niet gelijk aan de direct leidinggevende van de adviserende en/of projectbegeleidende afdeling.

Met in achtneming van het bovenstaande is het een (deel-)certificaathoudend bureau wel toegestaan eigen ontwerpen van toezicht onder certificaat te voorzien.

Als de certificaathouder onderdeel is van een tot verlening van omgevingsvergunningen bevoegd gezag of mede door dat bevoegd gezag ingesteld samenwerkingsverband, geldt het voorgaande onverkort met dien verstande, dat de onpartijdige status van het met Toezicht belaste organisatiedeel inzichtelijk wordt gemaakt in een door of namens het bevoegd gezag getekend statuut of verklaring. Ondertekening namens het bevoegd gezag dient te gebeuren door een leidinggevende functionaris die in lijn is gesteld boven degene die dagelijks leiding geeft aan het met Toezicht belaste organisatie-deel. In het statuut of verklaring wordt tevens aangegeven welk deel (percentage – met een minimum van 25 % van het aantal aanvragen – en soort, te onderscheiden in Scope I en Scope A t/m G) van de in te dienen aanvragen jaarlijks minimaal onder dit certificaat wordt toezicht gehouden. De desbetreffende aanvragen worden bij de intake / ontvankelijkheidstoets als zodanig geoormerkt. Medewerkers van andere delen van de betreffende overheidsorganisatie mogen geen toegang hebben tot de stukken die hierbij worden gebruikt of geproduceerd.

Bevoegd gezag

De onpartijdige status van werknemers van de gemeente, die binnen deze diensten of dienstonderdelen werkzaam zijn, dient door bevoegd gezag, of een namens bevoegd gezag gemandateerde directeur, door middel van een getekend statuut of verklaring verzekerd te zijn.

Behoudens werknemers van bevoegd gezag die aangewezen zijn leiding te geven aan het uitvoeren van Toezicht, deze uitvoeren of begeleiden, mogen andere werknemers van bevoegd gezag geen toegang hebben tot de stukken die hierbij gebruikt of geproduceerd worden.

5.3.4 Directievertegenwoordiger

De directie dient een verantwoordelijke aan te stellen voor het beheer en onderhoud van het kwaliteitshandboek. Dit is tevens de contactpersoon voor de CI.

5.3.5 Interne communicatie

De directie is verantwoordelijk voor het communiceren van dit beleid en de daaruit voortvloeiende doelstellingen binnen de organisatie. Deze communicatie moet aantoonbaar zijn.

5.4 Directiebeoordeling

5.4.1 Algemeen

Ieder jaar dient een management review te worden uitgevoerd.

5.4.2 Input voor de management review

De input van de management review dient informatie te bevatten over:

- Resultaten audits (uit 8.1.2 en 9.1.4, 9.2.4 en 9.3.2);
- Procesprestaties;
- Status van preventies en corrigerende maatregelen;
- Vervolgmaatregelen vorige management review (zie 5.4.3);

- Klachtenbehandeling (uit paragraaf 8.1.3)
- Beleidsmatige wijzigingen of aanvullingen op de huidige taak, die in de toekomst ingevoerd zouden moeten worden (uit paragraaf 5.3).

5.4.3 Output voor de management review

De output van de management review dient te bestaan uit de besluiten en maatregelen over:

- Verbetering van de doeltreffendheid van het managementsysteem;
- Verbetering van de doeltreffendheid van de bijbehorende processen;
- Behoeften aan middelen.

In de output wordt aangegeven binnen welke termijnen verbeteringen moeten zijn doorgevoerd.

6. Management van middelen

6.1 Personeel

6.1.1 Deskundigheid en ervaring

De certificaathouder dient, voor de scope(s) waarvoor zij certificaathouder is, voldoende deskundigheid en ervaring op het gebied van het houden van Toezicht op de Bouw te bezitten. Onderstaand zijn, per scope, de eisen ten aanzien van opleiding en ervaring van de persoon weergegeven. Gelijkaardigheid in opleiding en ervaring wordt in deze door de certificerende instelling beoordeeld.

Indien één van de bedoelde personen de certificaathoudende organisatie verlaat dient de certificaathouder de CI hiervan per omgaande in kennis te stellen en aan te geven hoe en op welke termijn dit kennishiaat ingevuld zal worden. Indien er geen persoon met kwalificaties aanwezig is, mag geen Toezicht op de Bouw onder certificaat worden uitgehouden.

Indien bij de onderstaande kwalificaties de persoon een TU opleiding heeft met een specialisatie in het vakgebied van de scope vervalt de (P)Hbo-eis.

Door de persoon dient een cursus Bouwbesluit te zijn gevolgd. In bijlage 5 van de beoordelingsrichtlijn is een lijst opgenomen met cursussen die als voldoende zijn beoordeeld door het GCvD. De gelijkaardigheid wordt door de CI voorgelegd aan het GCvD.

Kwalificaties toezichthouder per scope de dichte bullits zijn verplicht.

Een certificaathouder dient minimaal te beschikken over een leidinggevende en een toezichthouder. Specialisten zoals omschreven onder 6.1.1 kunnen op projectniveau worden ingehuurd.

Voor certificaathouders die uitsluitend toezicht houden op kleine veel voorkomende bouwwerken is een toezichthouder voldoende.

Leidinggevende

- Bouwkundige of civieltechnische opleiding op Hbo/TU niveau.
- Minimaal 3 jaar ervaring op het gebied van Toezicht op de Bouw.
- Het volgen van een cursus Bouwbesluit.
- Aantoonbare kennis van bouwtechnische wet- en regelgeving en het bijhouden daarvan.

Voor het houden van Toezicht op de Bouw dient de toezichthouder minimaal aan de volgende opleidingseisen te voldoen.

Scope AG

Toezichthouder

- Een sector specifieke Mbo-opleiding of hieraan gelijkwaardig;
- Minimaal de afgelopen drie jaar ervaring op het gebied van toezicht op de bouw, waarbij minimaal 40% van de werktijd ook aan toezicht op de bouw besteedt wordt;
- Het volgen van een cursus Bouwbesluit;
- Aantoonbare kennis van bouwtechnische wet- en regelgeving en het bijhouden ervan.

Voor kleine veel voorkomende bouwwerken dient de toezichthouder minimaal aan de volgende opleidingseisen te voldoen.

Scope I

Toezichthouder

- Een sector specifieke Mbo-opleiding of hieraan gelijkwaardig;
- Minimaal de afgelopen één jaar ervaring op het gebied van toezicht op de bouw, waarbij minimaal 20% van de werktijd ook aan toezicht op de bouw besteedt wordt;
- Het volgen van een cursus Bouwbesluit;
- Aantoonbare kennis van bouwtechnische wet- en regelgeving en het bijhouden ervan.

Bij overige bouwwerken waarbij de inzet van specialisten voor de controle van kritische onderdelen van het bouwwerk nodig is, gelden hiervoor de volgende opleidingseisen:

Algemeen

Door de persoon dient een cursus Toezicht op de Bouw te zijn gevolgd. In bijlage 4 van de beoordelingsrichtlijn is een lijst opgenomen met cursussen die als voldoende zijn beoordeeld door het GCvD. De actuele bijlage is op te vragen bij de certificatie instelling. De gelijkwaardigheid wordt door de CI voorgelegd aan het GCvD.

Voor de bepaling van de gelijkwaardigheid van de opleiding (bijlage 4) doet het GCvD een uitspraak. Deze uitspraken zijn op te vragen bij de certificatie instelling.

In aanvulling op de hieronder per specialisme aangegeven opleidingen geldt de volgende aantoonbare ervaring met Toezicht op de Bouw:

- Voor TU- en Hbo-niveau 3 jaar werkervaring;
- Voor Mbo-niveau 5 jaar werkervaring.

Alternatief voor deze werkervaring is de opleiding Bouwkundig Opzichter zoals genoemd in bijlage 4 of gelijkwaardig.

Scope B

Constructieve veiligheid

- Bouwkundige of civieltechnische opleiding op Mbo/Hbo/TU niveau of bouwkundige of civieltechnische opleiding;
- Voor HBO en MBO aangevuld met (P)Hbo Beton-, staal- of houtconstructeur.

Scope C

Brandveiligheid

- Bouwkundige of civieltechnische opleiding op Mbo/Hbo/TU niveau of bouwkundige of civieltechnische opleiding;
- Voor HBO en MBO aangevuld met PHbo Fire Safety o.g., zie bijlage 4;

Scope D

Bouwfysica

- Bouwkundige, civieltechnische, natuurkundige of werktuigkundige opleiding op Mbo/Hbo/TU niveau of bouwkundige, civieltechnische, natuurkundige of werktuigkundige opleiding;
- Voor HBO en MBO aangevuld met PHbo Bouwfysica;

Scope E

Installaties

- Bouwkundige, civieltechnische, natuurkundige of werktuigkundige opleiding op Mbo/Hbo/TU niveau of bouwkundige, civieltechnische, natuurkundige of werktuigkundige opleiding;
- Voor HBO en MBO aangevuld met PHbo Installatietechniek voor bouwkundigen.

6.2 Infrastructuur

6.2.1 Basisdocumentatie

De certificaathouder dient te beschikken over de vigerende versie van de Woningwet en de in artikel 2 lid 1 genoemde AMvB, alle eerstelijns normen, overige relevante normen en praktijkrichtlijnen.

6.2.2 Beoordelingsprotocollen

In het systeem voor het houden van Toezicht op de Bouw dient de certificaathouder gebruik te maken van protocollen om te borgen dat alle onderdelen van het bouwplan aan alle relevante voorschriften van de opdracht worden beoordeeld.

Per project dient één persoon, (scope AG), aanspreekbaar te zijn voor de opdrachtgever.

Voor projecten die worden gerealiseerd onder de noemer kleine veel voorkomende bouwwerken (scope I) is de toezichthouder van scope I het aanspreekpunt voor de opdrachtgever.

De certificaathouder dient over het volgende schriftelijk protocol te beschikken:

- Opzetten van toezichtkeuringsplan (tkp);

- Controle van voorwaarden voldaan met akkoord bevoegd gezag en opdrachtgever;
- Bepalen voor accorderen van de diverse onderdelen tkp.

6.2.3 Verzekering tegen aansprakelijkheid

De certificaathouder dient haar aansprakelijkheid in verband met schade tijdens en na uitvoering van een door de certificaathouder uit te voeren werkzaamheden in het kader van deze beoordelingsrichtlijn verzekerd te hebben door middel van:

- een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering met een minimale verzekerde som van € 1.000.000,00 per aanspraak en € 2.000.000,00 per verzekeringsjaar;
- een beroepsaansprakelijkheidsverzekering, die minimaal gebaseerd is op de aansprakelijkheidsbepalingen in de DNR.

Eigen risico's van niet gedekte schaden blijven voor rekening van de certificaathouder indien en voor zover de schade aan haar toerekenbaar is.

Voor overheidsorganen geldt het volgende:

Vorengenoemde verzekeringsplicht geldt niet voor certificaathoudende onderdelen van overheidsorganen of samenwerkingsverbanden, indien uitsluitend wordt beoordeeld ten behoeve van het verlenen van omgevingsvergunningen door het bevoegd gezag van het eigen territorium en indien het orgaan over een voor overheden gebruikelijke, algemene verzekering tegen aansprakelijkheidsrisico's beschikt waarvan de verzekerde som tenminste overeenkomt met de in het voorgaande bepaalde. Wanneer het betreffende orgaan of onderdeel daarvan ook onder certificaat beoordeelt voor derden, bijvoorbeeld andere gemeenten, dus een privaatrechtelijke rol speelt en als dan bij systeem voor het houden van Toezicht op de Bouw een verwijtbare fout maakt, dan wordt dit risico echter niet afgedekt door een voor overheden gebruikelijke aansprakelijkheidsverzekering. Een overheid, die onder certificaat voor derden beoordeelt, dient evenals een particulier adviesbureau, wel de speciale aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten die in de eerste alinea van deze paragraaf verplicht wordt gesteld.

6.3 Werkomgeving

De certificaathouder moet de werkomgeving die nodig is om toezicht op de bouw uit te voeren dat aan de gestelde eisen voldoet vaststellen en beheren.

7. Realiseren van het toezicht

7.1 Planning van het toezicht

De certificaathouder dient voor ieder dossier voor het Toezicht op de Bouw de volgende activiteiten uit te voeren:

- Offerte aanvraag volgens 7.1.1 'Opdracht';
- Aanvaarden van de opdracht volgens 7.2 'Beoordeling van eisen voor het toezicht op de bouw';
- Projectplanning en de personele projectorganisatie opstellen. De personele projectorganisatie is de schriftelijke vastlegging van welke taken in het kader van het betreffende toezicht door welke personen worden verricht. In elk geval zal één persoon worden aangewezen en moeten zijn of haar taken worden toegewezen;
- Indien de certificaathouder onderdeel is van een tot verlening van omgevingsvergunningen bevoegd gezag of mede door dat bevoegd gezag ingesteld samenwerkingsverband, dat uitsluitend tot taak heeft het toetsen en houden van toezicht, dan dienen de voorgaande eisen als vaste werkwijze te zijn vastgelegd in het onder 5.3.3 bedoelde statuut of verklaring. Dit geldt tevens voor de hieruit voortvloeiende invulling van de onder 7.2 tot en met 7.6.

7.1.1 Opdracht

De certificaathouder dient bij ontvangst van een aanvraag voor het uitvoeren voor toezicht op de bouw minimaal over de volgende gegevens te beschikken:

- De documenten op basis waarvan de omgevingsvergunning voor het aspect bouwen verleend is;
- De rapportage van de gecertificeerde bouwplantoetser, inclusief het bijbehorende overzicht voor de buitencontrole, indien deze documenten aanwezig zijn, indien uitgevoerd;
- Aanvullende eisen van de opdrachtgever;
- Bepaling van de invulling van de Toezichtmatrix (bijlage 3).

De opdracht tot het houden van Toezicht wordt schriftelijk vastgelegd met vermelding van de voorwaarden, die minimaal bevatten:

- Een ondubbelzinnige verwijzing naar de projectgegevens;
- Een vastlegging van de scope(s) die van toepassing is (zijn);
- De toezichtmatrix (=niveau) dat wordt toegepast;
- De projectplanning met minimaal de begindatum en einddatum tot aan oplevering;
- De naam van de coördinator/projectverantwoordelijke;
- De werkwijze van de Toezicht.

De certificaathouder dient in de overeenkomst met de opdrachtgever minimaal de volgende regelingen vast te leggen:

- a) de tijdige beschikbaarheid van het projectkwaliteitsplan van de aannemer;
- b) de startbespreking met de opdrachtgever en de aannemer, tijdens welke de certificaathouder het toezichtkeuringsplan (zie 7.3) toelicht;
- c) de meldingsplicht aan het bevoegd gezag (zie hieronder);
- d) werkwijze met betrekking tot wachtpunten en/of stoppunten.
- e) tussentijdse rapportages;

De opdrachtgever dient er voor te zorgen dat de aannemer van deze regelingen op de hoogte is en hier medewerking aan verleent.

Meldingsplicht

De certificaathouder is verplicht om geconstateerde afwijkingen die niet terstond door de aannemer/opdrachtgever zijn opgelost en waarbij de veiligheid van het bouwwerk in het geding is, schriftelijk te melden aan het bevoegd gezag en de opdrachtgever.

7.1.2 Bepaling toezichtmatrix

Voor het bepalen van de wijze en de diepgang van het toezicht van het project, dient de certificaathouder een toezichtmatrix te bepalen. Deze toezichtmatrix dient minimaal te zijn gebaseerd op bijlage 3 van de beoordelingsrichtlijn. De matrix wordt bepaald door:

- het basisniveau vastgesteld door de gemeente;
- het basisniveau vastgesteld door de certificaathouder;
- eventueel extra aanleiding voor aanpassing van het basisniveau door overige factoren

De uiteindelijke matrix wordt bepaald door de maximale scores van de diverse niveaus met een maximum van niveau 4.

De uiteindelijke toezichtmatrix geeft het toezichtniveau aan waarop het project dient te worden beoordeeld.

7.2 Beoordeling van de eisen voor het toezicht op de bouw

De certificaathouder moet de documenten zoals vermeld onder 7.1 beoordelen en op basis hiervan een visie op het project formuleren.

Op basis van deze visie en een beperkte risico-inventarisatie stelt de certificaathouder vervolgens een toezichtplan op dat het toezicht voor het betreffende project in grote lijnen omschrijft.

Dit toezichtplan wordt als bijlage bij de offerte gevoegd.

- Deze beoordeling moet worden uitgevoerd voordat de certificaathouder zich tot de uitvoering van het toezicht op de bouw aan de klant verbindt (bijv. inschrijving op offertes, aanvaarding van contracten of opdrachten, aanvaarding van wijzigingen van contracten of opdrachten) en moet bewerkstelligen dat de certificaathouder over het vermogen beschikt om te voldoen aan de gedefinieerde eisen.

De beoordeling dient uitgevoerd te worden door een leidinggevende, tenzij het uitsluitend kleine veel voorkomende bouwwerken betreft. In dat geval kan een toezichthouder de beoordeling uitvoeren.

Registraties van de resultaten van de beoordeling en maatregelen die voortvloeien uit de beoordeling moeten worden bijgehouden (zie 4.2.4).

Wanneer de eisen voor het toezicht op de bouw worden gewijzigd, dan moet de certificaathouder bewerkstelligen dat relevante documenten worden gewijzigd en dat relevant personeel op de hoogte wordt gesteld omtrent de gewijzigde eisen.

7.3 Opstellen toezichtkeuringsplan

De certificaathouder dient op basis van de documenten waarop de omgevingsvergunning voor het aspect bouwen verleend is en het bijbehorende overzicht voor de buitencontrole een risico-inventarisatie uit te voeren om de kritische controlepunten voor het toezicht vast te leggen.

Deze kritische controlepunten worden onder andere verkregen uit de toetsrapportage op basis van de BRL 5019.

Indien er directievoering is, ligt controle met iTP bij de directievoerder. Is er geen directievoerder aanwezig dan dient de toezichthouder de controle met het iTP van bevoegd gezag te bezien en af te stemmen zodat instemming van het bevoegd gezag verkregen wordt.

Voor de risico-inventarisatie dient de certificaathouder minimaal de volgende aspecten mee te wegen:

- Complexiteit van het bouwwerk, onder te verdelen in:
  - kleine veel voorkomende bouwwerken;
  - bouwwerken met maximaal 3 gebruiksfuncties;
  - bouwwerken met meer dan 3 gebruiksfuncties;
    - hierbij dient tevens rekening te worden gehouden met de zwaarte van de gebruiksfuncties.
  - Bouwwerken geen gebouwen zijnde;
  - monumenten.

- De gebruikte toezichtmatrix voor het project/bouwwerk;
- Repetitie;
- Bouwtechnische uitwerking van het bouwwerk (op basis van de detailtekeningen);
- Het projectkwaliteitsplan van de aannemer voor het betreffende project;
- Toegepaste materialen (gangbaar of speciaal).

Op basis van een risico-inventarisatie stelt de certificaathouder voor de aanvang van zijn werkzaamheden een toezichtkeuringsplan op dat aangeeft welke producten, processen en diensten tijdens het contract van toezicht aan keuring door de toezichthouder onderhavig zijn en wie (toezichthouder of specialist) deze keuringen dient uit te voeren.

Het toezichtkeuringsplan is een nadere uitwerking van het van het toezichtplan dat bij de offerte was gevoegd en dient tenminste de volgende onderdelen te bevatten:

- a) omschrijving wat en waar de certificaathouder toetst;
- b) het toetsingskader gerelateerd aan de bij de opdracht vastgelegde documenten;
- c) de toetsingspunten, hoe, wanneer en door wie er op welke punten getoetst wordt, en wat er met de resultaten geschiedt.

De certificaathouder licht de risico-inventarisatie en het toezichtkeuringsplan toe tijdens een startbespreking met de aannemer en de opdrachtgever.

7.4 Inkoop

7.4.1 Inkoopproces

Wanneer een certificaathouder enig deel van het proces dat van invloed is op de kwaliteit van het toezicht op de bouw uitbesteedt, dan dient de certificaathouder te bewerkstelligen dat dergelijke processen worden beheerst, zodat deze minimaal aan de eisen van deze BRL voldoen.

De certificaathouder moet de partijen waaraan deze werkzaamheden worden uitbesteed beoordelen en kiezen op basis van hun vermogen om een dienst te leveren overeenkomstig de eisen van deze BRL.

Registraties van de resultaten van beoordelingen en eventueel noodzakelijke maatregelen die voortvloeien uit de beoordeling moeten worden bijgehouden (zie 4.2.4).

7.4.2 Inkoopgegevens

Inkoopgegevens moeten de in te kopen dienst beschrijven, waaronder, waar van toepassing:

- a) eisen voor goedkeuring van de dienst, procedures, processen en uitrusting;
- b) eisen voor kwalificatie van personeel;
- c) eisen vanuit het kwaliteitsmanagementsysteem.

7.4.3 Verificatie van het ingekochte product

De certificaathouder moet de keuring of andere activiteiten vaststellen en invoeren die nodig zijn om te bewerkstelligen dat ingekochte producten voldoen aan de gespecificeerde inkoop-eisen.

Wanneer de certificaathouder of haar klant verificatie wenst uit te voeren bij de leverancier, dan moet de certificaathouder de voorgenomen verificatie-activiteiten en de methode van productvrijgave vermelden in de inkoopgegevens.

7.5 Het uitvoeren van toezicht op de bouw

7.5.1 Beheersing van het toezicht op de bouw

De certificaathouder moet het houden van toezicht onder beheerste omstandigheden uitvoeren. Beheerste omstandigheden moeten bestaan uit:

- a) de beschikbaarheid van informatie die nodig is om toezicht op de bouw uit te voeren;

- b) de beschikbaarheid van werkinstructies,
- c) het gebruik van geschikte uitrusting;
- d) de beschikbaarheid en het gebruik van monitorings- en meetuitrusting;
- e) de invoering van monitoring en meting
- f) projectkwaliteitsplan van de aannemer.

Het toezichtkeuringsplan vormt de basis voor de uitvoerende activiteiten in het kader van de opdracht. De toezichthouder onderhoudt contact met de aannemer teneinde het toezicht optimaal op de voortgang van de bouwuitvoering afgestemd te houden. Het contact is zoveel als nodig als gesteld vanuit de toezichtmatrix.

De certificaathouder controleert en registreert overeenkomstig het toezichtkeuringsplan en legt de resultaten vast, of de producten, processen en de diensten in de praktijk voldoen aan de voorwaarden voor het bewerkstelligen van de vereiste kwaliteit volgens de geautoriseerde contractdocumenten en de hieruit voortvloeiende documenten. Geautoriseerde documenten zijn door de opdrachtgever, of door hem gemandateerd persoon, vrijgegeven en goedgekeurde documenten.

Indien er afwijkingen worden geconstateerd, registreert de certificaathouder deze separaat en meldt deze schriftelijk, met inbegrip van mogelijke gevolgen en aan de bevinding te verbinden conclusie(s), aan de opdrachtgever.

Bemerkingen en afwijkingen en aan de bevinding te verbinden conclusie(s) worden direct aan de aannemer gemeld. De bespreking met de aannemer wordt gemeld in het logboek.

Indien een directievoerder aanwezig is, worden de voornoemde conclusies getrokken door de directievoerder.

Formele terugkoppeling van bemerkingen vindt plaats d.m.v. ingevulde en ondertekende logboek.

De uitgevoerde corrigerende maatregelen naar aanleiding van afwijkingen/tekortkomingen en de communicatie hierover met bevoegd gezag, worden in de weekrapporten vastgelegd en ondertekend.

7.5.2 Tussentijdse evaluatie

De certificaathouder moet tijdens het toezicht op de bouw gedurende het gehele project aantonen, door middel van registratie of het uitgevoerde toezicht conform het toezichtkeuringsplan is geschied. Tijdens de uitvoering van de opdracht overlegt de certificaathouder een aantal keer met de opdrachtgever om vast te stellen dat de opdracht naar behoren wordt uitgevoerd. De frequentie van dit overleg ligt vast in het toezichtplan.

De rapportage wordt in het opdracht dossier (eventueel digitaal) opgeslagen en gedurende de wettelijk voorgeschreven looptijd bewaard.

7.5.3 Eindrapport

De certificaathouder levert een samengestelde schriftelijke rapportage op, aan de hand van de verkregen resultaten van de uitgevoerde keuringen. Bij de oplevering van deze afrondingsrapportage geeft de toezichthouder aan wat de relatie is tussen de geautoriseerde projectdocumenten en het gerealiseerde werk.

Na het beëindigen van de uitvoering wordt met de aannemer een datum voor de voorschouw afgesproken, een laatste keuring voor de oplevering. De resultaten van de keuring worden vastgelegd in een advies aan de opdrachtgever voor het al of niet accepteren van het gebouw. Het advies moet een conclusie zijn dat het gebouw gebouwd is conform de opdracht door de uitvoerende en de bouwregelgeving op de aspecten die in de opdracht aan de certificaathouder zijn gemeld.

Een format voor deze rapportage is opgenomen in bijlage 2 bij deze BRL.

Als laatste activiteit van het toezicht vindt de opleveringskeuring plaats met een rapportage welke wordt ondertekend (conform de vigerende versie van de UAV) bij de opname. De afhandeling van eventueel alsnog geconstateerde tekortkomingen worden binnen een vastgestelde termijn verholpen, doch uiterlijk aan het einde van de onderhoudstermijn.

Met de overdracht van het logboek met daarin de uitvoeringsrapportages en de weekrapporten aan de opdrachtgever is het externe gedeelte van het toezicht op de bouw beëindigd.

Zodra de laatste tekortkomingen door de aannemer zijn gecorrigeerd volgt de rapportage aan de gemeente. Een format, niet bindend, voor deze rapportage is opgenomen in bijlage 2 van deze BRL.

7.5.4 Eigendom van de klant/Geheimhouding

De certificaathouder moet de vertrouwelijkheid waarborgen van informatie die tijdens de uitoefening van het toezicht is verkregen, behoudens gestelde in paragraaf 7.1.1 meldingsplicht. De geheimhouding (betreffende stukken en uitkomsten) van het toezicht door de medewerkers van de certificaathouder, dient door persoonlijk ondertekende verklaringen van de betrokken te zijn vastgelegd en geregistreerd.

Alle documentatie, rapportages en verslagen die betrekking hebben op het gecertificeerde toezicht kunnen alleen door middel van schriftelijke goedkeuring van de opdrachtgever worden vrijgegeven. Deze goedkeuring dient te worden geregistreerd en gearhiveerd.

Toelichting.

De geheimhoudingsverklaring kan onderdeel zijn van een ander document, mits voorzien van ondertekening. Een geheimhoudingsclausule met dezelfde strekking opgenomen in een arbeidsovereenkomst wordt als voldoende beschouwd.'

Bevoegd gezag moet in respons op een handhavingsverzoek of bij gerede aanleiding tot handhaving, ook zonder toestemming opdrachtgever, inzage en kopieën kunnen krijgen in de stukken.

7.6 Beheersing van monitorings- en meetuitrusting

De certificaathouder moet bepalen welke monitoring en meting moeten worden uitgevoerd en welke monitorings- en meetuitrusting nodig zijn om het toezicht op de bouw volgens de vastgestelde eisen uit te kunnen voeren.

Dit om te kunnen onderbouwen dat aan de vigerende wet- en regelgeving en aanvullende eisen opdrachtgever wordt voldaan.

De certificaathouder moet processen vaststellen om te bewerkstelligen dat de monitoring en meting kunnen worden uitgevoerd en dat deze worden uitgevoerd op een manier die overeenkomt met het toezichtkeuringsplan.

Wanneer noodzakelijk om geldige resultaten te bewerkstelligen, moet de meetuitrusting:

- a) met gespecificeerde tussenpozen of voorafgaand aan gebruik zijn gekalibreerd of geverifieerd, of beide, volgens meetstandaarden die herleidbaar zijn tot internationale of nationale meetstandaarden; wanneer dergelijke standaarden niet bestaan, dan moet de basis die is gebruikt voor de kalibratie of verificatie worden geregistreerd (zie 4.2.4);
- b) indien nodig worden gejusteerd of opnieuw gejusteerd;
- c) identificatie dragen teneinde haar kalibratiestatus te bepalen;
- d) worden beveiligd tegen justeren dat het meetresultaat ongeldig zou maken;
- e) worden beveiligd tegen beschadiging en achteruitgang tijdens behandeling, onderhoud en opslag.

Verder moet de certificaathouder de geldigheid van de voorgaande meetresultaten beoordelen en registreren, wanneer is gebleken dat de monitorings- en meetuitrusting niet overeenkomstig de eisen functioneert. De certificaathouder moet passende maatregelen treffen wat betreft de uitrusting en enig product dat hierdoor is beïnvloed.

Registraties van de resultaten van kalibratie en verificatie moeten worden bijgehouden (zie 4.2.4).

Wanneer bij het monitoren en meten van gespecificeerde eisen computersoftware wordt gebruikt, moet het vermogen ervan, om te voldoen aan de beoogde toepassing, worden bevestigd. Dit moet worden gedaan voor het eerste gebruik en indien nodig opnieuw worden bevestigd.

8. Meting, analyse en verbetering

8.1 Monitoring en meting

8.1.1 Klanttevredenheid

Minimaal één maal per jaar meet de certificaathouder de tevredenheid van haar klanten. Objectieve criteria worden opgesteld voor het meten van de klanttevredenheid.

Tevens geeft de certificaathouder aan bij welke waarde van de meting zij niet tevreden is en welke maatregelen zij neemt om de waarde van de meting te verbeteren.

8.1.2 Interne audits

De certificaathouder dient minimaal één maal per jaar een eigen interne kwaliteitsaudit door te voeren. De wijze van auditeren moet zijn vastgelegd in het kwaliteitshandboek, waarbij minimaal opgenomen dient te zijn:

- Wat moet worden ge-audit;
- Waarop moet worden ge-audit;
- Hoe moet worden ge-audit;
- Wanneer en hoe vaak worden audits gehouden;
- Wie is de auditor en wie de auditee (wie interviewt en onderzoekt wie).

Tijdens de audits dienen tevens de toegepaste hulpmiddelen als documentatie, eigen bestanden en lijsten, projectdossiers, et cetera periodiek op compleetheid en up-to-date zijn gecontroleerd te worden.

De bevindingen van de audits worden door de interne auditor vastgelegd in auditrapporten.

Bij de audits (of tussentijds) geconstateerde afwijkingen van de eisen dienen binnen drie maanden verholpen worden. Uitgevoerde aanpassingen dienen schriftelijk vastgelegd te worden inclusief oorzaak analyse van de afwijking.

De standaard procedures dienen minimaal één maal per kalenderjaar beoordeeld en indien nodig aangepast te worden. Hiervan wordt schriftelijk verslag, als onderdeel van de auditrapportage, gedaan door (de directie van) de certificaathouder.

Minimaal één maal per drie jaar dient het gehele kwaliteitsmanagementsysteem te worden geaudit. Resultaten uit de afgelopen periode dienen te worden beoordeeld op implementatie en effectiviteit.

Voor het auditeren is het van belang, dat de interne auditor aantoonbaar dient te voldoen aan de eisen die hiervoor gesteld zijn in de NEN-EN-ISO 19011:2011

8.1.3 Klachtenbehandeling

De certificaathouder dient over een gedocumenteerde procedure te beschikken voor de behandeling van klachten van opdrachtgevers of eventuele andere belanghebbenden bij het systeem voor het houden van Toezicht op de Bouw.

De certificaathouder moet de klacht binnen redelijke termijn onderzoeken.

De procedure moet onder andere het volgende aangeven:

- De wijze waarop klachten worden afgehandeld;
- De verantwoordelijke functionarissen met betrekking tot klachtbehandeling;
- De registratiewijze van klachten (met daarbij de datum, de aard, oplossing en eventueel de oorzaak);
- De terugkoppeling van de uitslag van het onderzoek naar de afnemer (tevredenheid);
- De interne terugkoppeling van klachten;
- De archivering van klachten.

8.2 Beheersing van afwijkingen

De certificaathouder moet over een gedocumenteerde procedure beschikken om te voorkomen dat (delen van) Toezicht die niet volledig voldoen aan de opdracht, ten onrechte onder het management-systeemcertificaat worden beoordeeld. Deze procedure moet onder andere aangeven:

- De personen of afdelingen die betrokken zijn bij het uitvoeren van toezicht en het constateren van afwijkingen;
- De personen die bevoegd zijn om (delen van) het toezichthouden te laten corrigeren of definitief af te keuren;
- Op welke wijze de te corrigeren of definitief afgekeurde (delen van) het toezichthouden worden gekenmerkt en/of opgeslagen;
- De registratiewijze van de te corrigeren of definitief afgekeurde (delen van) het toezichthouden;
- De interne terugkoppeling hieromtrent;
- De personen die bevoegd zijn de gecorrigeerde (delen van) het toezichthouden vrij te geven.

Door gebruik, vrijgave of aanvaarding ervan toe te staan met goedkeuring door bevoegd gezag en, waar van toepassing, door de klant

Wanneer een afwijking in het toezicht wordt gecorrigeerd moet het opnieuw worden geverifieerd om aan te tonen dat het voldoet aan de eisen.

Registraties van de aard van afwijkingen en eventueel later getroffen maatregelen, waaronder verkregen concessies, moeten worden bijgehouden (zie 4.2.4).

8.3 Verbetering

8.3.1 Continue verbetering

De certificaathouder dient bij voortduring de effectiviteit van het systeem van Toezicht op de Bouw te verbeteren door gebruik te maken van paragraaf 5.2, 5.4, 8.1.2. en 8.3.

8.3.2 Corrigerende maatregelen

De certificaathouder dient maatregelen te treffen om de herkomst op te lossen van afwijkingen en hiermee herhaling te uit te sluiten. Corrigerende maatregelen dienen relatie te hebben met de resultaten van de afwijkingen die zich voordoen.

In het kwaliteitshandboek dient een procedure aanwezig te zijn die criteria vaststelt voor:

- a) onderzoeken van afwijkingen (inclusief klachten);
- b) analyse van de herkomst van afwijkingen;
- c) het effectueren en implementeren van de te nemen maatregelen;
- d) het registreren van de evaluatie van de maatregelen.

8.3.3 Preventieve maatregelen

De certificaathouder dient maatregelen te treffen om de herkomst van mogelijke toekomstige afwijkingen uit te sluiten, ter preventie dat afwijkingen voor gaan komen. Deze maatregelen dienen te voorkomen dat gevolgen uitblijven van eventuele afwijkingen.

In het kwaliteitshandboek dient een procedure aanwezig te zijn die criteria vaststelt voor:

- a) onderzoeken van eventuele te ontstane afwijkingen (inclusief klachten);
- b) analyse van de herkomst van afwijkingen;
- c) het effectueren en implementeren van de te nemen maatregelen;
- d) het registreren van de evaluatie van de maatregelen.

9. Procedure voor het verkrijgen en instandhouden van een KOMO® managementsysteemcertificaat

9.1 Toelatingsonderzoek

Overeenkomstig het reglement van de CI wordt een aanvraagformulier voor het KOMO® managementsysteemcertificaat "Voor Toezicht op de Bouw" ingediend. Na ontvangst van de aanvraag en het voldoen van de hieraan verbonden kosten zal de CI starten met het onderzoek voor toelating. Het toelatingsonderzoek bestaat uit een tweetal onderdelen, te weten:

- Documentatiebeoordeling
- Algemeen/organisatorisch

De aanvrager geeft aan voor welke scopes hij gecertificeerd wenst te worden. De aanvrager dient bij één scope de kennis, ervaring en de deskundigheid zelf in huis te hebben. De aanvrager mag de kennis, ervaring en de deskundigheid niet inhuren.

Vanaf twee eigen scopes mag er één scope worden ingehuurd. Vanaf drie eigen scopes mogen twee scopes worden ingehuurd. De ingehuurde organisaties dienen te voldoen aan het managementsysteem van de aanvrager c.q. certificaathouder.

Scope I mag wel worden ingehuurd.

Op het aanmeldingsformulier geeft de aanvrager aan of de scopes zelf worden uitgevoerd dan wel door inhuur.

9.1.1 Documentatiebeoordeling

Bij dit onderzoek, op het kantoor van de aanvrager, worden de stukken van de aanvrager getoetst aan de beoordelingsrichtlijn 5006. Het betreft hier in hoofdzaak:

- het kwaliteitshandboek en de hierin beschreven procedures en werkwijzen;
- de rapportage van de directiebeoordeling en interne audit worden beoordeeld;
- aanwezigheid van twee dossiers met minimaal status van 75% van de opdracht Toezicht op de Bouw';

De minimaal door de CI te besteden tijd bedraagt zes uren, uitgangspunt één scope. Per extra scope te rekenen op één uur extra te besteden.

Tijdens het documentatieonderzoek kunnen er afwijkingen in het systeem worden geconstateerd. Afwijkingen worden door de certificatie-instelling in twee klassen onderscheiden:

- a) Kritieke afwijkingen, van de BRL 5006 afwijkende of ontbrekende beschrijvingen waardoor het kwaliteitssysteem niet aan de gestelde eisen voldoet.
Kritieke afwijkingen staan verlening van het certificaat in de weg en dienen binnen één maand na het documentatieonderzoek te zijn opgelost.
- b) Niet- kritieke afwijkingen, van de BRL 5006 die er op termijn toe kunnen leiden dat het kwaliteitssysteem niet meer aan de gestelde eisen voldoet.
Niet-kritieke afwijkingen staan de verlening van het certificaat in de weg en dienen binnen drie maanden na uitvoering van het documentatieonderzoek opgelost te zijn.

De certificatie-instelling rapporteert de bevindingen van het documentatieonderzoek schriftelijk aan de certificaathouder.

Zodra de benodigde aanpassingen (corrigerende maatregelen) doorgevoerd zijn en de certificerende instelling geoordeeld heeft dat de documentatie voldoet kan de volgende fase in gang gezet worden. Van het documentatieonderzoek wordt binnen vier weken na de uitvoering door de CI een rapportage opgesteld. Zodra de benodigde corrigerende maatregelen naar aanleiding van kritieke afwijkingen doorgevoerd zijn en de certificerende instelling geoordeeld heeft dat de documentatie voldoet kan de volgende fase in gang gezet worden.

9.1.2 Implementatiebeoordeling

Bij dit onderzoek op het kantoor van de certificaathouder beoordeelt de certificatie-instelling of het kwaliteitssysteem van de certificaathouder correct is geïmplementeerd.

Het onderzoek omvat de hoofdstukken 4 tot en met 8 van deze BRL. Het betreft een onderzoek naar de daadwerkelijke toepassing van het systeem op basis van interviews, documenten en projectbeoordeling.

De minimaal door de CI te besteden tijd bedraagt acht uren, uitgangspunt één scope en maximaal drie toezichthouders.

Per extra scope te rekenen op één uur extra te besteden.

Per vijf extra toezichthouders bedraagt de extra te besteden tijd één uur.

Tijdens het onderzoek beoordeelt de certificatie-instelling ten minste twee projectdossiers die in uitvoering zijn, status 75%, of recentelijk afgerond, op kantoor bij de certificaathouder. De dossiers zullen op inhoud en compleetheid worden beoordeeld. Deze dossiers worden ook op projectlocatie gezien.

De dossiers dienen een representatieve doorsnede te zijn van de voor deze beoordeling gangbare complexiteit van de desbetreffende scope(s) en het werkgebied van de aanvrager, zulks ter beoordeling van de certificerende instelling.

De dossiers dienen van twee verschillende opdrachtgevers te zijn.

De certificatie-instelling beoordeelt op twee projectlocaties of het kwaliteitssysteem van de certificaathouder correct is geïmplementeerd. Deze beoordeling wordt uitgevoerd door leden uit de Deskundigenpool die door de CI worden ingezet in het auditteam.

De dossiers zullen op inhoud en compleetheid worden beoordeeld.

In de regel wordt per aangevraagde scope wordt één deskundige ingezet.

Bij de inhoudelijke controle beoordeelt de certificatie-instelling de dossiers op basis buitencontrole.

De CI beoordeelt of de dossiers op basis van toezichtplan, toezichtskeuringsplan en registraties (zie paragraaf 7.5 van de BRL 5006) en de onderliggende documenten of de gegeven conclusie in registratie correct is. Een conclusie wordt door het auditteam correct bevonden als de uitkomst van de registraties op juiste wijze zijn vastgesteld en gemotiveerd. Met andere woorden komt de CI tot de zelfde conclusie als de toezichthouder op basis van dezelfde informatie in het dossier.

De CI controleert of het projectdossier voldoet aan de eisen van hoofdstuk 4.2.2, 4.2.3 en 7.

De tijdsbesteding gehanteerd door de certificerende instelling bedraagt vier uur per project per scope. Deze tijd is inclusief de uitleg over het plan van de aanvrager aan het auditteam. Deze beoordeling wordt mede uitgevoerd door leden van de Deskundigenpool die door de CI worden ingezet in het auditteam.

Tijdens het implementatieonderzoek kunnen er afwijkingen van het systeem worden geconstateerd. Afwijkingen worden door de certificatie-instelling in twee klassen onderscheiden:

- a) Kritieke afwijkingen, de werkwijze van de certificaathouder voldoet niet aan de in BRL 5006 de gestelde eisen of wijkt structureel af. Hieronder wordt verstaan:
  - Een afwijking die onmiddellijk kritisch effect heeft op het "Toezicht op de Bouw".
  - Kritiek wil zeggen dat de afwijking direct van invloed is op de vervolgfases van de uitvoering van het Toezicht of,
  - Een afwijking die eruit bestaat dat één of meer elementen van deze BRL niet zijn gedocumenteerd terwijl dit wel vereist is of,
  - Een afwijking die eruit bestaat dat één of meer elementen van deze BRL niet zijn geïmplementeerd of,
  - Een afwijking die eruit bestaat dat bij meer elementen van deze BRL sprake is van vergelijkbare tekortkomingen in documentatie en/of implementatie (een zogenaamde trend).
- b) Niet-kritieke afwijkingen, de werkwijze van de certificaathouder voldoet niet aan het gedocumenteerde kwaliteitssysteem óf de werkwijze van de certificaathouder is dusdanig dat deze op termijn niet meer aan de in BRL 5006 voldoet. Hieronder wordt verstaan:

- Afwijkingen van de eisen zoals gesteld in deze BRL die in geen directe invloed hebben op de interpretatie van gegevens uit de projecten en de sturing en evaluatie van het "Toezicht op de Bouw".

Kritieke afwijkingen staan voortzetting van het toelatingsonderzoek niet in de weg en dienen derhalve binnen **drie maanden** te zijn opgelost.

Voor de beoordeling van de effectiviteit van de corrigerende maatregelen zal de certificatie-instelling een aanvullende audit uitvoeren.

Niet-kritieke afwijkingen staan voortzetting van het toelatingsonderzoek niet in de weg en dienen binnen **drie maanden** te zijn opgelost door middel van schriftelijke corrigerende maatregelen opgelost te zijn. De certificatie-instelling beoordeelt de implementatie van deze corrigerende maatregelen tijdens de eerstvolgende opvolgingsaudit.

De certificatie-instelling rapporteert de bevindingen van het implementatieonderzoek schriftelijk aan de certificaathouder.

9.1.3 Afsluiting toelatingsonderzoek

Van de onderzoeken, als bedoeld onder 9.1.2 'Implementatiebeoordeling', wordt binnen vier weken na de uitvoering door de CI een rapportage opgesteld. Zodra de benodigde corrigerende maatregelen doorgevoerd zijn en de certificerende instelling geoordeeld heeft dat de implementatie voldoet, kan de voorlegging voor certificatie plaatsvinden. Ter besluitvorming over de verlening van het certificaat wordt de definitieve rapportage voorgelegd aan de beslisser van de certificerende instelling. Bij een positief besluit wordt het certificaat uitgereikt.

9.2 Herhalingsonderzoeken (jaarlijkse audits)

Het herhalingsonderzoek bestaat uit een tweetal onderdelen, te weten:

- Implementatie
- Deskundigheid.

9.2.1 Implementatie

Uiterlijk één jaar na de positieve certificatiebeslissing en vervolgens jaarlijks controleert de CI de certificaathouders op het blijvend voldoen aan de eisen, zoals gesteld in deze beoordelingsrichtlijn. Van alle scopes wordt aan de hand van dossiercontrole beoordeeld of de standaardprocedures op juiste wijze worden toegepast. De controles vinden plaats conform de vereisten in hoofdstukken 4 tot en met 8 van deze BRL.

De minimaal door de CI te besteden tijd bedraagt vier uren, uitgangspunt één scope en maximaal drie toezichthouders.

Per extra scope te rekenen op één uur extra te besteden.

Per vijf extra toezichthouders bedraagt de extra te besteden tijd één uur.

Tijdens het herhalingsonderzoek kunnen er afwijkingen van het systeem worden geconstateerd.

Afwijkingen worden door de certificatie-instelling in twee klassen onderscheiden:

- c) Kritieke afwijkingen, de werkwijze van de certificaathouder voldoet niet aan de in BRL 5006 de gestelde eisen of wijkt structureel af. Hieronder wordt verstaan:
- Een afwijking die onmiddellijk kritisch effect heeft op het "Toezicht op de Bouw".
  - Kritiek wil zeggen dat de afwijking direct van invloed is op de vervolgfasen van de uitvoering van het Toezicht of,
  - Een afwijking die eruit bestaat dat één of meer elementen van deze BRL niet zijn gedocumenteerd terwijl dit wel vereist is of,
  - Een afwijking die eruit bestaat dat één of meer elementen van deze BRL niet zijn geïmplementeerd of,
  - Een afwijking die eruit bestaat dat bij meer elementen van deze BRL sprake is van vergelijkbare tekortkomingen in documentatie en/of implementatie (een zogenaamde trend).

- d) Niet-kritieke afwijkingen, de werkwijze van de certificaathouder voldoet niet aan het gedocumenteerde kwaliteitssysteem óf de werkwijze van de certificaathouder is dusdanig dat deze op termijn niet meer aan de in BRL 5006 voldoet. Hieronder wordt verstaan:
- Afwijkingen van de eisen zoals gesteld in deze BRL die in geen directe invloed hebben op de interpretatie van gegevens uit de projecten en de sturing en evaluatie van het "Toezicht op de Bouw".

Kritieke afwijkingen staan voortzetting van het herhalingsonderzoek niet in de weg en dienen derhalve binnen **drie maanden** te zijn opgelost.

Voor de beoordeling van de effectiviteit van de corrigerende maatregelen zal de certificatie-instelling een aanvullende audit uitvoeren.

Niet-kritieke afwijkingen staan voortzetting van het herhalingsonderzoek niet in de weg en dienen binnen **drie maanden** te zijn opgelost door middel van schriftelijke corrigerende maatregelen opgelost te zijn. De certificatie-instelling beoordeelt de implementatie van deze corrigerende maatregelen tijdens de eerstvolgende opvolgingsaudit.

De certificatie-instelling rapporteert de bevindingen van het implementatieonderzoek schriftelijk aan de certificaathouder.

9.2.2 Deskundigheid

Onderdeel van de periodieke audit is de beoordeling van de deskundigheid. Deze beoordeling wordt uitgevoerd door technisch deskundigen die door de CI worden ingezet in het auditteam.

Deze specialisten maken deel uit van de Deskundigenpool, waarvan de betrokken CI's verplicht gebruik maken. Deze deskundigen zijn door de betrokken CI's gekwalificeerd conform het reglement "Deskundigenpool".

Het auditteam wordt met die deskundigen uitgebreid die gekwalificeerd zijn om de verschillende scopes van de certificaathouder te beoordelen.

Aan de hand van de projectgegevens worden een aantal rapportages beoordeeld door de deskundigen. Het aantal beoordelingen per scope wordt bepaald aan de hand van onderstaande tabel:

Aantal projecten onder certificaat per jaar	Aantal projectdossiers
2-10	2
11-25	3
26-50	5
Per volgende 10	1

Bij de controle beoordeelt de certificatie-instelling de dossiers op basis van buitencontrole.

De CI beoordeelt of de dossiers op basis van toezichtplan, toezichtskeuringsplan en registraties (zie paragraaf 7.5) en de onderliggende documenten of de gegeven conclusie in registratie correct is. Een conclusie wordt door het auditteam correct bevonden als de uitkomst van de registraties op juiste wijze zijn vastgesteld en gemotiveerd. Met andere woorden komt de CI tot de zelfde conclusie als de toezichthouder op basis van dezelfde informatie in het dossier.

De CI controleert of het projectdossier voldoet aan de eisen van hoofdstuk 4.2.2, 4.2.3 en 7.

Tijdens het herhalingsonderzoek kunnen er afwijkingen van het systeem worden geconstateerd.

Afwijkingen worden door de certificatie-instelling in twee klassen onderscheiden:

- e) Kritieke afwijkingen, de werkwijze van de certificaathouder voldoet niet aan de in BRL 5006 de gestelde eisen of wijkt structureel af. Hieronder wordt verstaan:
- Een afwijking die onmiddellijk kritisch effect heeft op het "Toezicht op de Bouw".
  - Kritiek wil zeggen dat de afwijking direct van invloed is op de vervolgfases van de uitvoering van het Toezicht of,
  - Een afwijking die eruit bestaat dat één of meer elementen van deze BRL niet zijn gedocumenteerd terwijl dit wel vereist is of,
  - Een afwijking die eruit bestaat dat één of meer elementen van deze BRL niet zijn geïmplementeerd of,
  - Een afwijking die eruit bestaat dat bij meer elementen van deze BRL sprake is van vergelijkbare tekortkomingen in documentatie en/of implementatie (een zogenaamde trend).

- f) Niet-kritieke afwijkingen, de werkwijze van de certificaathouder voldoet niet aan het gedocumenteerde kwaliteitssysteem óf de werkwijze van de certificaathouder is dusdanig dat deze op termijn niet meer aan de in BRL 5006 voldoet. Hieronder wordt verstaan:
- Afwijkingen van de eisen zoals gesteld in deze BRL die in geen directe invloed hebben op de interpretatie van gegevens uit de projecten en de sturing en evaluatie van het "Toezicht op de Bouw".

Kritieke afwijkingen staan voortzetting van het herhalingsonderzoek niet in de weg en dienen derhalve binnen **drie maanden** te zijn opgelost.

Voor de beoordeling van de effectiviteit van de corrigerende maatregelen zal de certificatie-instelling een aanvullende audit uitvoeren.

Niet-kritieke afwijkingen staan voortzetting van het herhalingsonderzoek niet in de weg en dienen binnen **drie maanden** te zijn opgelost door middel van schriftelijke corrigerende maatregelen opgelost te zijn. De certificatie-instelling beoordeelt de implementatie van deze corrigerende maatregelen tijdens de eerstvolgende opvolgingsaudit.

De certificatie-instelling rapporteert de bevindingen van het implementatieonderzoek schriftelijk aan de certificaathouder.

9.2.3 Afsluiting herhalingsonderzoeken

Aan het einde van de herhalingsaudit vindt een eindbespreking plaats. Tijdens deze eindbespreking rapporteert de certificatie-instelling minimaal de geconstateerde afwijkingen, legt deze vast op rapportbladen en laat deze door de directievertegenwoordiger ondertekenen.

De certificaathouder ontvangt binnen vier weken na de opvolgingsaudit of vier weken nadat corrigerende maatregelen naar aanleiding van afwijkingen positief door de CI beoordeeld zijn, een rapportage.

De CI legt de rapportages intern voor ter review, om te beoordelen of alle auditors de eisen hetzelfde interpreteren en of het advies van de auditor om het certificaat voort te zetten voldoende onderbouwd is.

9.2.4 Beoordeling corrigerende maatregelen

Tijdens (partiële) herhalingsonderzoeken worden de afwijkingen gecontroleerd op implementatie en effectiviteit.

De CI verwerkt de bevindingen van het (partiële) herhalingsonderzoek op de rapportbladen, zoals deze tijdens het herhalingsonderzoek zijn opgesteld.

Het certificaat kan worden voortgezet, wanneer de CI de corrigerende maatregelen binnen een termijn van drie maanden positief heeft beoordeeld.

Indien de CI de corrigerende maatregelen niet binnen een termijn van drie maanden positief heeft beoordeeld wordt het certificaat geschorst voor een periode van maximaal drie maanden.

Het certificaat kan vervolgens worden voortgezet, wanneer de CI de corrigerende maatregelen alsnog positief beoordeelt binnen een termijn van drie maanden.

Wanneer de CI de corrigerende maatregelen na een schorsing van drie maanden nog altijd niet positief heeft beoordeeld, volgt intrekking van het certificaat.

De certificaathouder kan na een termijn van drie maanden een aanvraag indienen voor het uitvoeren van een toelatingsonderzoek.

9.3 Herbeoordelingsonderzoeken (drie jaarlijkse audits)

9.3.1 Implementatie

Voorafgaand aan het onderzoek toets de CI of een documentatieonderzoek zoals beschreven in 9.1.1 van deze BRL, benodigd is. De CI doet dit door controle van:

- een analyse van de afwijkingen van de afgelopen drie jaar;
- wijzigingen van organisatorische of personele aard van de certificaathouder die aanleiding geven tot een vernieuwd documentatiebeoordeling;
- klachten over de certificaathouder welke ontvangen bij de CI;
- wijzigingen in wet- en regelgeving die van toepassing zijn op het kwaliteitssysteem.

Het onderzoek omvat de onderdelen zoals omschreven in paragraaf 9.2.1 en 9.2.2 van deze BRL. Speciaal wordt hierbij gelet op de volgende onderdelen:

- effectiviteit van het systeem in het kader van interne en externe veranderingen in relatie tot de scope(s);
- aantoonbare betrokkenheid om het systeem voortdurend te verbeteren;
- bijdrage van het systeem voor de organisatie doelen en de het beleid.

9.3.2 Afsluiting onderzoek

De CI zal uiterlijk binnen vier weken na afronding van het herbeoordelingsonderzoek de certificaathouder op de hoogte stellen van de resultaten.

De minimaal door de CI te besteden tijd bedraagt één uur per scope per dossier.

Van de onderzoeken, als bedoeld onder 9.3.1 'Implementatie', wordt binnen vier weken na de uitvoering door de CI een rapportage opgesteld. Zodra de benodigde corrigerende maatregelen doorgevoerd zijn en de certificerende instelling geoordeeld heeft dat de implementatie voldoet kan de voorlegging voor certificatie plaatsvinden.

De beslisser neemt een besluit over het opnieuw verkrijgen van het certificaat. Indien de (noodzakelijk) geconstateerde afwijkingen niet of niet tijdig uitgevoerd worden, zal de CI een negatief advies voorleggen aan de beslisser. De beslisser zal vervolgens een besluit nemen over schorsing dan wel beëindiging van het certificaat conform het reglement van de CI of de termijn voor uitvoering van de geconstateerde afwijkingen kunnen verlengen.

9.3.3 Beoordeling corrigerende maatregelen

Tijdens (partiële) herbeoordelingsonderzoeken worden de afwijkingen gecontroleerd op implementatie en effectiviteit.

De CI verwerkt de bevindingen van het (partiële) herbeoordelingsonderzoek op de rapportbladen, zoals deze tijdens de opvolgingsaudit zijn opgesteld.

Het certificaat kan opnieuw worden verkregen, wanneer de CI de corrigerende maatregelen binnen een termijn van drie maanden positief heeft beoordeeld.

Indien de CI de corrigerende maatregelen niet binnen een termijn van drie maanden positief heeft beoordeeld wordt het certificaat geschorst voor een periode van maximaal drie maanden.

Het certificaat kan vervolgens opnieuw worden verkregen, wanneer de CI de corrigerende maatregelen alsnog positief beoordeelt binnen een termijn van drie maanden.

Wanneer de CI de corrigerende maatregelen na een schorsing van drie maanden nog altijd niet positief heeft beoordeeld, volgt intrekking van het certificaat.

De certificaathouder kan na een termijn van drie maanden een aanvraag indienen voor het uitvoeren van een toelatingsonderzoek.

10 Eisen aan de certificatie-instelling

- Het is een CI niet toegestaan een certificaathouder, die reeds voor dit certificaat gecertificeerd is bij een andere CI eveneens voor dezelfde scopes gelijktijdig onder certificaat te hebben.
- Het is een CI niet toegestaan een certificaathouder te certificeren die bij een andere CI geschorst is.
- Het is een CI niet toegestaan een aanvraag voor dit certificaat in behandeling te nemen van een certificaathouder waarvan het certificaat dan wel een of meerdere scopes door de collega CI minder dan zes maanden voor de desbetreffende aanvraag door de collega CI is ingetrokken.
- Een CI stelt collega certificatie-instellingen onverwijld op de hoogte van een schorsing c.q. intrekking van het certificaat.

10.1 Algemeen

De certificatie-instelling moet voor het onderwerp van deze BRL op basis van NEN-EN-ISO/IEC 17021 zijn geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie.

De certificatie-instelling moet beschikken over een reglement, of een daaraan gelijkwaardig document, waarin de algemene regels zijn vastgelegd die bij certificatie worden gehanteerd. In het bijzonder zijn dit:

- De algemene regels voor het uitvoeren van het toelatingsonderzoek, te onderscheiden naar:
  - De wijze waarop leveranciers worden geïnformeerd over de behandeling van een aanvraag;
  - De uitvoering van het onderzoek;
  - De beslissing naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek;
- De algemene regels ten aanzien van de uitvoering van audits en de daarbij gehanteerde controleaspecten;
- De door de certificatie-instelling te treffen maatregelen bij afwijkingen;
- De door de certificatie-instelling te ondernemen maatregelen bij oneigenlijk gebruik van certificaten, certificatiemerk, pictogrammen en logo's.
- De regels bij beëindiging van een certificaat;
- De mogelijkheid tot het instellen van beroep tegen beslissingen of maatregelen van de certificatie-instelling.

10.2 Certificatiepersoneel

Het bij certificatie betrokken personeel is te onderscheiden naar:

Certificatiedeskundigen: belast met het uitvoeren van het onderzoek en de beoordeling van de rapporten van auditoren/auditteam;

- Auditor: belast met de uitvoering van de externe controle bij de leverancier voor scope AG en I;
- Deskundigen: zijn belast met het, als lid van het auditteam, uitvoeren van de controles van de deskundigheid tijdens onderzoeken voor de scope B, C, D, E.
- Beslissers: belast met het nemen van beslissingen naar aanleiding van uitgevoerde toelatingsonderzoeken, voortzetting van certificatie naar aanleiding van uitgevoerde controles en beslissingen over de noodzaak tot het treffen van corrigerende maatregelen.

10.2.1 Kwalificatie-eisen

De kwalificatie-eisen zijn opgebouwd uit:

- Kwalificatie-eisen voor het uitvoerende certificatiepersoneel van een CI die voldoen aan de in EN 17021 gestelde eisen;
- Kwalificatie-eisen voor het uitvoerende certificatiepersoneel van een CI zoals in de onderstaande tabel is aangegeven.

Opleiding en ervaring van het betrokken certificatiepersoneel moet aantoonbaar zijn vastgelegd.

	Opleiding Algemeen	Ervaring Algemeen
lead-auditor / Auditor / Reviewer	<ul style="list-style-type: none"> • HBO denk- en werk niveau in één van de volgende disciplines:<ul style="list-style-type: none"> ○ Bouwkunde ○ Weg- en waterbouw/ civiele techniek ○ Werktuigbouwkunde • Basistraining auditing • Training lead-auditor (niet voor auditor) • Kennis van het wet en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> • 5 jaar relevante werkervaring • deelname aan minimaal vier initiële beoordelingen en één beoordeling zelfstandig uitgevoerd onder supervisie.
deskundigen	<ul style="list-style-type: none"> • Gelijk aan paragraaf 6.1.1 van deze beoordelingsrichtlijn per scope • Training externe auditing	<ul style="list-style-type: none"> • Vijf jaar met op het gebied van Toezicht op de Bouw.
Beslisser	<ul style="list-style-type: none"> • HBO denk- en werkniveau • Training auditvaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> • 10 jaar werkervaring waarvan tenminste 1 jaar m.b.t. certificatie

10.2.2 Kwalificatie

Certificatiepersoneel moet aantoonbaar zijn gekwalificeerd door toetsing van opleiding en ervaring aan bovenvermelde eisen. Indien kwalificatie plaats vindt op grond van afwijkende criteria, moet dit schriftelijk zijn vastgelegd.

De bevoegdheid om te kwalificeren ligt bij:

- Beslissers: kwalificatie van certificatiesdeskundigen en auditors;
- Management van de certificatie-instelling: kwalificatie van beslissers.

10.3 Rapportages onderzoeken

De certificatie-instelling legt de bevindingen van het onderzoek vast in een rapport. Het rapport moet aan de volgende eisen voldoen:

- Volledigheid: het rapport doet een uitspraak over alle in de beoordelingsrichtlijn gestelde eisen;
- Traceerbaarheid: de bevindingen waarop uitspraken zijn gebaseerd moeten traceerbaar zijn vastgelegd;
- Basis voor beslissing: de beslisser over certificaatverlening moet zijn beslissing kunnen baseren op de in het rapport vastgelegde bevindingen.

10.4 Certificaat beslissing

De beslissing over certificaatverlening moet plaats vinden door een daartoe gekwalificeerde beslisser, die niet zelf bij het certificaatonderzoek betrokken is geweest. De beslissing moet traceerbaar zijn vastgelegd.

10.5 Uitvoeringsvorm kwaliteitsverklaring

Het model voor het af te geven KOMO® managementsysteemcertificaat is aangegeven in bijlage 1 van deze beoordelingsrichtlijn.

10.6 Rapportage aan College van Deskundigen

De certificatie-instelling rapporteert ten minste jaarlijks over de uitgevoerde certificatie-werkzaamheden. In deze rapportage moeten de volgende onderwerpen aan de orde komen:

- Mutaties in aantal certificaten (nieuw/vervallen);
- Aantal uitgevoerde controles in relatie tot de vastgestelde frequentie;
- Resultaten van de controles;
- Opgelegde maatregelen bij tekortkomingen;
- Ontvangen klachten van derden over gecertificeerde producten.

11 Rechten en bevoegdheden van de certificaathouder

De certificaathouder:

1. Is bevoegd zich binnen en buiten de bedrijfstak als gecertificeerd bedrijf voor "Toezicht op de Bouw" te presenteren.
2. Heeft recht op bescherming van de waarde van het voor het KOMO® managementsysteemcertificaat gehanteerde, collectieve beeldmerk tegen inbreuken en misbruik door derden.
3. Wordt ingeschreven in het register van gecertificeerde bedrijven voor "Toezicht op de Bouw". Ten minste éénmaal per jaar draagt de certificerende instelling zorg voor publicatie van een overzicht van de certificaathouders.
4. Heeft het recht te klagen bij de CI over certificaathouders die zich niet houden aan de gestelde eisen conform deze beoordelingsrichtlijn. Dit recht behoort eveneens toe aan derden.

12. Lijst van vermelde documenten

12.1 Publiekrechtelijke regelgeving

WABO	Wet van 6 november 2008, houdende regels inzake een vergunningstelsel met betrekking tot activiteiten die van invloed zijn op de fysieke leefomgeving en inzake handhaving van regelingen op het gebied van de fysieke leefomgeving (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). http://wetten.overheid.nl/BWBR0024779/geldigheidsdatum_01-02-2013/informatie
Bor	Besluit van 25 maart 2010, houdende regels ter uitvoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Besluit omgevingsrecht). http://wetten.overheid.nl/BWBR0027464/geldigheidsdatum_01-01-2013/informatie
Mor	Regeling van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 30 maart 2010, nr. BJZ2010008979, houdende nadere regels ter uitvoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en van het Besluit omgevingsrecht (Regeling omgevingsrecht). http://wetten.overheid.nl/BWBR0027471/geldigheidsdatum_01-03-2013/informatie
Bouwbesluit 2012	Bouwbesluit 2012 http://wetten.overheid.nl/BWBR0030461/geldigheidsdatum_01-03-2013/informatie
Regeling Bouwbesluit 2012	Regeling Bouwbesluit 2012 http://wetten.overheid.nl/BWBR0031022/geldigheidsdatum_01-03-2013/informatie
Woningwet	Woningwet http://wetten.overheid.nl/BWBR0005181/geldigheidsdatum_01-01-2013/informatie

12.2 Normen / normatieve documenten:

NEN-EN ISO 9001:2008 + C1:2009	NEN-EN-ISO 9001 Kwaliteitsmanagementsystemen – Eisen, september 2009
NEN-EN-ISO/IEC 17021:2011	Conformiteitsbeoordeling - Eisen voor instellingen die audits en certificatie van managementsystemen uitvoeren
NEN-EN-ISO 19011:2011	Richtlijnen voor het uitvoeren van audits van managementsystemen
BRL 5019:2011 + wijzigingsblad 2013	Beoordelingsrichtlijn voor het KOMO® managementsysteemcertificaat voor Bouwplantoetsingen aan het Bouwbesluit
UAV 2012	uniforme administratieve voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken
UAV 1989	uniforme administratieve voorwaarden voor de uitvoering van werken

Bijlage 1: Model certificaat

KOMO® managementsysteemcertificaat

Toezicht op de Bouw

Scope AG: Algemeen Bouwkundig / Coördinator;

Scope B: Constructief;

Scope C: Brandveiligheid;

Scope D: Bouwfysica;

Scope E: Installaties;

Scope I: Kleine bouwwerken

Bedrijf:

<organisatie>

<straat>

<postcode plaats>

Nummer: <certificaatnummer>

Uitgegeven: <datum>

Geldig tot: <datum>

Verklaring van <naam CI>

Dit managementsysteemcertificaat is op basis van beoordelingsrichtlijn 5006 d.d. <datum beoordelingsrichtlijn> KOMO® managementsysteemcertificaat Toezicht op de Bouw afgegeven door <naam CI> conform Reglement van <naam CI> d.d. <datum reglement CI>.

<naam CI> verklaart dat,

het gerechtvaardigd vertrouwen bestaat dat het door (organisatie) gehanteerde managementsysteem voor de scope zoals hiervoor omschreven, voldoet aan BRL (nummer en datum) (inclusief eventueel wijzigingsblad (datum)).

Deze organisatie wordt op basis hiervan in staat geacht om toezicht te houden op bouwprojecten voor de hiervoor beschreven scopes.

Het certificaat is opgenomen in het overzicht op de website van Stichting KOMO: www.komo.nl

Voor <naam CI>

<naam directie>

Directeur

Dit managementsysteemcertificaat bestaat uit 1 bladzijde.

Nadruk verboden

KOMO ® management
BRL 5006
AG, B, C, D, E, I

Beoordeeld is: Kwaliteitssysteem
Periodieke controle: Kwaliteitssysteem

Bijlage 2: Voorbeeld eindrapport

Toelichting

Bijgaand een controleprotocol dat gebruikt kan worden om vast te stellen of wordt voldaan aan het Bouwbesluit 2012. Deze rapportage kan digitaal worden ingediend via www.omgevingsloket.nl, zodat de gemeente kan controleren of gebouwd is volgens het Bouwbesluit. In principe wordt deze lijst alleen ingediend als op alle van toepassing zijnde voorschriften een akkoord is gegeven. De kolom niet akkoord is bedoeld om tijdens het uitvoeringsproces te melden dat niet aan een voorschrift wordt voldaan. Indien een niet akkoord is gegeven is op het blad toelichting niet akkoord (bijlage A) aangegeven wat niet in orde is.

Dit controleprotocol kan onderdeel zijn van de controlelijsten die een bouwinspecteur of –opzichter gebruikt als ondersteuning van de inspecties die door de opdrachtgever worden gevraagd.

BRL: 5006: Controleprotocol Bouwbesluit 2012

Gegevens project:

Projectaanduiding

: Naam:

Adres:

Woonplaats

:

Gemeente:

Aanvrager WABO-vergunning

Naam: Vergunning-

nummerAdres:

Woonplaats:

Bouwplantoetser

Naam:

Adres:

Woonplaats

Telefoon:

E-mail:

Bouwinspecteur

Naam:

Adres:

Woonplaats

Telefoon:

E-mail:

De bouwinspecteur beschikt over de bouwplantoets inclusief de aandachtspuntenlijst die opgesteld is door de bouwplantoetser.

Rapport bouwplantoetsing: N^o ....., datum:

.....

Risicoprofiel

Op basis van het risicoprofiel (zie bijlage) dient de volgende functionaris te worden ingezet:

- Inspecteur A scope i
- Inspecteur B scope AG
- Inspecteur B scope AG + aansturing specialisten

Scope*

- Brandveiligheid
- Bouwfysica / Milieu
- Installaties
- Constructief

* Dezelfde Scope's als BRL 5019.

Afdeling	Controlepunten	Niet van Toepassing	Akkoord	Niet akkoord
Afdeling 2.1. <i>Algemene sterkte van de bouwconstructie</i>	Afmetingen (constructieonderdelen; beton, staal, hout)	☐	☐	☐
	Kwaliteiten	☐	☐	☐
	Dekking bij betonconstructies	☐	☐	☐
	Wapening van betonconstructies	☐	☐	☐
Afdeling 2.2. <i>Sterkte bij brand</i>	Dekking bij betonconstructies	☐	☐	☐
	Bescherming staalconstructies & evt. houtconstructies	☐	☐	☐
Afdeling 2.3. <i>Afscheiding van vloer, trap en hellingbaan</i>	Hoogte	☐	☐	☐
	Openingen	☐	☐	☐
	Overklauterbaarheid	☐	☐	☐
Afdeling 2.4. <i>Overbrugging van hoogteverschillen</i>	Aanwezigheid hoogteverschillen > 21 centimeter	☐	☐	☐
Afdeling 2.5. <i>Trap</i>	Afmetingen	☐	☐	☐
	Leuning	☐	☐	☐
	Regenwerende schil verkeersruimte	☐	☐	☐
Afdeling 2.6. <i>Hellingbaan</i>	Helling	☐	☐	☐
	Afmeting bordes & breedte	☐	☐	☐
	Geleiderand	☐	☐	☐
Afdeling 2.7. <i>Beweegbare constructie onderdelen</i>	Maatvoering	☐	☐	☐
Afdeling 2.8. <i>Beperking van het ontstaan van een gevaarlijke situatie</i>	Materiaal (brandklasse A1 of A1fl t.p.v. stookplaats of bovenzijde vloer/trap/hellingbaan)	☐	☐	☐
	Materiaal (brandklasse A2) binnenzijde schacht	☐	☐	☐
	Rookgasafvoer brandveilig	☐	☐	☐
	Afstand rookgasafvoer & brandgevaarlijk dak > 15 m	☐	☐	☐
	Opstelplaats open verbrandingstoestel	☐	☐	☐
Afdeling 2.9. <i>Beperking van het ontwikkelen van brand & rook</i>	Brandklasse toegepaste materialen conform tekening	☐	☐	☐
	Dakoppervlak niet brandgevaarlijk	☐	☐	☐
Afdeling 2.10. <i>Beperking van uitbreiding van brand</i>	Kwaliteit brandscheiding conform tekening uitgevoerd	☐	☐	☐
	Doorvoeringen	☐	☐	☐
	Deuren / overige openingen	☐	☐	☐
Afdeling 2.11. <i>Verdere beperking van uitbreiding van rand & beperking van verspreiding van rook</i>	Brandscheidingen conform tekening uitgevoerd	☐	☐	☐
	Kwaliteit brandscheiding	☐	☐	☐
	Kwaliteit rookscheiding	☐	☐	☐
Afdeling 2.12. <i>Vluchtroutes</i>	Loopafstanden	☐	☐	☐
	Inrichting vluchtroutes	☐	☐	☐
	Afmetingen	☐	☐	☐
Afdeling 2.13. <i>Hulpverlening bij brand</i>	Loopafstanden	☐	☐	☐
Afdeling 2.14. <i>Hoge & ondergrondse gebouwen</i>	Door specialist brandveiligheid: controle brandveiligheidsconcept in de praktijk	☐	☐	☐

Afdeling	Controlepunten	Niet van Toepassing	Akkoord	Niet akkoord
Afdeling 2.15. <i>Inbraakwerendheid</i>	Bereikbaarheid van de kozijnen (conform NEN 5087)	☐	☐	☐
	Nagaan of de kozijnen zijn geleverd met een certificaat inbraakwerendheid (conform NEN 5096)	☐	☐	☐
Afdeling 2.16. <i>Veiligheidszone en plasbrandaandachtsgebied</i>	Door specialist brandveiligheid: controle voorschriften M.R. in de praktijk	☐	☐	☐
Afdeling 2.17. <i>Aanvullende regels tunnelveiligheid</i>	Helling	☐	☐	☐
	Afmetingen	☐	☐	☐
Afdeling 3.1. <i>Bescherming tegen geluid van buiten</i>	Ga;k-rapport correct verwerkt in de praktijk	☐	☐	☐
	Eventueel: controlemeting conform NEN 5077	☐	☐	☐
Afdeling 3.2. <i>Bescherming tegen geluid installaties</i>	Uitvoering conform ontwerp	☐	☐	☐
	Evt. controlemetingen conform NEN 5077 – optredend geluidsniveau: externe installaties)	☐	☐	☐
	Lift:	☐	☐	☐
	Hydrofoor:	☐	☐	☐
	Toilet/sanitair:	☐	☐	☐
	Ventilatie:	☐	☐	☐
	Warmwatertoestel:	☐	☐	☐
	Interne installaties – ventilatie:	☐	☐	☐
	Interne installaties – verwarming:	☐	☐	☐
Afdeling 3.3. <i>Beperking galm</i>	Toepassing absorberend materiaal	☐	☐	☐
Afdeling 3.4. <i>Geluidwering tussen ruimten</i>	Uitvoering conform ontwerp Evt. controlemetingen conform NEN 5077 vanuit andere woningen: optredend contact-geluidniveau: ☐ Naast liggend: .....dB ☐ Van boven : .....dB Gerealiseerd luchtgeluid – niveauverschil tussen woningen ☐ Naastliggend: .....dB ☐ Van boven : .....dB ☐ Van beneden: .....dB ☐ Vanuit GVKR : .....dB	☐	☐	☐
Afdeling 3.5. <i>Wering van vocht</i>	Waterdichte & waterwerende lagen	☐	☐	☐
	Luchtdichtheid begane grondvloer	☐	☐	☐
	Koudebruggen	☐	☐	☐
	Wateropname	☐	☐	☐
Afdeling 3.6. <i>Luchtverversing</i>	Aanwezigheid & afmetingen overstroomvoorzieningen	☐	☐	☐
	Hoeveelheden	☐	☐	☐
	Regelbaarheid	☐	☐	☐
	Plaats van de opening	☐	☐	☐
	Luchtkwaliteit	☐	☐	☐
Afdeling 3.7. <i>Spuivoorziening</i>	Aanwezigheid	☐	☐	☐
	Afmetingen	☐	☐	☐
Afdeling 3.8. <i>Toevoer verbrandingslucht & afvoer rookgas</i>	Aanwezigheid	☐	☐	☐
	Capaciteit	☐	☐	☐
	Plaats van de opening	☐	☐	☐
	Rookdoorlatenheid	☐	☐	☐

Afdeling	Controlepunten	Niet van Toepassing	Akkoord	Niet akkoord
Afdeling 3.9. <i>Beperking van de aanwezigheid van schadelijke stoffen en ioniserende straling</i>	In BB 2012 nog geen eisen gegeven			
Afdeling 3.10. <i>Bescherming tegen ratten en muizen</i>	Aanwezigheid niet toegestane openingen in de uitwendige scheidingsconstructie	☐	☐	☐
Afdeling 3.11. <i>Daglicht</i>	Afmetingen glasoppervlak	☐	☐	☐
Afdeling 4.1. <i>Verblijfsgebied en verblijfsruimte</i>	Afmetingen volgens ontwerp	☐	☐	☐
Afdeling 4.2. <i>Toiletruimte</i>	Controle afmetingen volgens ontwerp	☐	☐	☐
	Aanwezigheid	☐	☐	☐
	Bereikbaarheid	☐	☐	☐
Afdeling 4.3. <i>Badruimte</i>	Controle afmetingen volgens ontwerp	☐	☐	☐
	Aanwezigheid	☐	☐	☐
Afdeling 4.4 <i>Bereikbaarheid en toegankelijkheid</i>	Vrije doorgang (afmetingen)	☐	☐	☐
	brandblusinstallaties- en/of rookbeheersingsysteem	☐	☐	☐
	Vrije doorgang verkeersroute (afmetingen)	☐	☐	☐
	Aanwezigheid afmetingen & bereikbaarheid toegankelijkheidsector volgens ontwerp	☐	☐	☐
	Integraal toegankelijke toilet- en badruimte; aanwezigheid en afmetingen volgens ontwerp	☐	☐	☐
	Hoogteverschillen	☐	☐	☐
	Afmetingen liftkooi volgens ontwerp	☐	☐	☐
Afdeling 4.5. <i>Buitenberging</i>	Afmetingen conform ontwerp	☐	☐	☐
	Regenwerend	☐	☐	☐
Afdeling 4.6. <i>Buitenruimte</i>	Afmetingen conform ontwerp	☐	☐	☐
Afdeling 4.7. <i>Opstelplaatsen</i>	Aanwezigheid ☐ Kooktoestel ☐ Verwarmingstoestel ☐ Warmwatertoestel ☐ Aanrecht	☐	☐	☐
Afdeling 5.1. <i>Energiezuinigheid</i>	Voorzieningen zoals vastgelegd in EPC-berekening	☐	☐	☐
	Thermische isolatie ☐ Materiaal ☐ Dikte ☐ Kwaliteit	☐	☐	☐
Afdeling 6.1. <i>Verlichting</i>	Verlichtingssterkte	☐	☐	☐
	Noodverlichting ☐ Aanwezigheid ☐ Verlichtingssterkte	☐	☐	☐
Afdeling 6.2. <i>Voorziening voor het afnemen en gebruiken van energie</i>	Een voorziening voor elektriciteit voldoet aan: ☐ NEN 1010 of ☐ NEN-EN-IEC 61936-1 en NEN-EN 50522	☐	☐	☐
	Een voorziening voor gas voldoet aan: ☐ NEN 1078 of ☐ NEN-EN 15001-1	☐	☐	☐
Afdeling 6.3. <i>Watervoorziening</i>	Aansluiting	☐	☐	☐
	Een voorziening voor water voldoet aan NEN 1006	☐	☐	☐

Afdeling	Controlepunten	Niet van Toepassing	Akkoord	Niet akkoord
	Aansluiting	☐	☐	☐
Afdeling 6.4. <i>Afvoer van huishoudelijk afvalwater en hemelwater</i>	Afmetingen conform ontwerp (NEN 3215)	☐	☐	☐
	Gebouwaansluiting	☐	☐	☐
Afdeling 6.5. <i>Tijdig vaststellen van brand</i>	Aanwezigheid correcte brandmeldinstallatie	☐	☐	☐
	Aanwezigheid correcte rookmelders conform ontwerp	☐	☐	☐
Afdeling 6.6. <i>Vluchten bij brand</i>	Aanwezigheid correcte ontruiminstallatie volgens ontwerp	☐	☐	☐
	Aanwezigheid ontruimingsplan	☐	☐	☐
	Aanwezigheid correcte vluchtwegaanduidingen volgens ontwerp	☐	☐	☐
	Draairichting deuren in vluchtroutes	☐	☐	☐
	Controle zelfsluitende deuren volgens ontwerp	☐	☐	☐
Afdeling 6.7. <i>Bestrijden van brand</i>	Aanwezigheid correcte brandslanghaspels volgens ontwerp	☐	☐	☐
	Aanwezigheid correcte droge blusleiding volgens ontwerp	☐	☐	☐
	Aanwezigheid correcte bluswatervoorziening volgens ontwerp	☐	☐	☐
	Aanwezigheid correcte blustoestellen volgens ontwerp	☐	☐	☐
	Aanwezigheid inspectiecertificaat automatische brandblusinstallaties- en/of rookbeheersingsstelsel	☐	☐	☐
	Aanwezigheid correcte pictogrammen	☐	☐	☐
Afdeling 6.8. <i>Bereikbaarheid voor hulpverleningsdiensten</i>	Aanwezigheid, bereikbaarheid, opstelplaats conform ontwerp	☐	☐	☐
	Brandweerlift (incl. bediening)	☐	☐	☐
	Mobiele radiocommunicatie conform ontwerp	☐	☐	☐
Afdeling 6.9. <i>Aanvullende regels tunnelveiligheid</i>	Hulppost conform ontwerp	☐	☐	☐
	Bedieningscentrale conform ontwerp	☐	☐	☐
	Afvoer brandbare & giftige vloeistoffen conform ontwerp	☐	☐	☐
	Verkeerstechniek conform ontwerp	☐	☐	☐
	Communicatie-voorzieningen conform ontwerp	☐	☐	☐
	Aansluiting noodstroomvoorziening conform ontwerp	☐	☐	☐
Afdeling 6.10. <i>Bereikbaarheid van gebouwen voor gehandicapten</i>	Voorzieningen conform ontwerp	☐	☐	☐
Afdeling 6.11. <i>Tegengaan van veel voorkomende criminaliteit</i>	Toegangsdeur woongebouw	☐	☐	☐
	Spreek- en belinstallatie conform ontwerp	☐	☐	☐
Afdeling 6.12. <i>Veilig onderhoud gebouwen</i>	Voorzieningen aangebracht conform ontwerp	☐	☐	☐
Hoofdstuk 7	Gebruik voorschriften: zie separate checklist	☐	☐	☐
Afdeling 8.1. Het voorkomen van onveilige situaties en het beperken van hinder tijdens het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden	Naleving bouw- en/of sloopveiligheidsplan	☐	☐	☐
	Voorkomen van geluidhinder	☐	☐	☐
	Voorkomen van trillingshinder	☐	☐	☐
	Voorkomen stofhinder	☐	☐	☐
	Voorkomen schade ten gevolge van wijzigen grondwaterstand	☐	☐	☐
Afdeling 8.2. <i>Afvalscheiding</i>	Eventuele afvalscheiding (zie Ministeriële Regeling)	☐	☐	☐
Afdeling 9.2. <i>Lid 4 - Fietsenstalling</i>	Afmetingen conform artikel 4.11 BB 2003	☐	☐	☐

Bijlage 3: Toezichtmatrix

Onderstaand treft u de Toezichtmatrix aan.
Deze vigerende matrix is te vinden op www.toezichtprotocol.nu

Uitleg van de letter cijfer combinaties:

Tijdstip

- A Vooroverlegpunt
- B Uitvoeringspunt
- C Wachtpunt
- D Achterafpunt

Diepgang

- S Steekproef
- 1 Visuele controle (Quick Scan)
- 2 Beoordeling van hoofdlijnen
- 3 Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details
- 4 Algehele controle van alle onderdelen

Door een combinatie te maken van tijdstip en diepgang ontstaan combinaties die terug te vinden zijn in de onderstaande matrix.

Bijlage 4:   Cursus Toezicht op de Bouw

Onderstaand zijn de door het GCvD akkoord bevonden cursussen Toezicht op de Bouw.

Naam cursus
opleiding Bouwkundig Opzichter

Instituut
Deltion College/ROC
Eindhoven/Zadkine

Hoofdbrandwacht module Brandpreventie Controle Functionaris",
Brandwacht 1e klasse,
Brandmeester Preventie,

Bijlage 5:   **Cursus Bouwbesluit**

Onderstaand zijn de door het GCvD/BC akkoord bevonden cursussen Bouwbesluit.

Naam cursus	Instituut	Studiebelasting
Cursus Bouwbesluit en Praktijk: algemene regelgeving	SdU	2 dagen
Cursus Bouwbesluit per Bouwdeel	Bouwforum	1 à 2 dagdelen
Cursus Bouwbesluit en Bouwverordening/Gebruiksbesluit	Obex	2 dagen
Bouwbesluit: Basiskennis	BOB	2 dagdelen
Bouwbesluit: In de Praktijk (vervolg op basiskennis)	BOB	4 dagdelen
Woningwet en Bouwbesluit, actualiteitendag	Bestuursacademie NL	2 dagdelen
Bouwbesluit, Basiscursus	Geoplan	2 dagen
Bouwbesluit	Bouwradius	1 dag
Basistraining Bouwbesluit 2003	Gizeh	3 dagdelen